

आज मिति २०७५ साल माघ २६ गते शनिवारका दिन यस व्यास नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको बैठक नगर प्रमुख श्री वैकुण्ठ न्यौपानेज्यूको अध्यक्षतामा बस्यो । बैठकको उपस्थिति तथा निर्णयहरु देहाय बमोजिम रहेको छ ।

उपस्थिति

नगर प्रमुख	श्री वैकुण्ठ न्यौपाने	उपस्थित
उपप्रमुख	श्री मिरा जोशी	उपस्थित
वडाध्यक्ष वडा नं १	श्री खरसिं दरै	उपस्थित
वडाध्यक्ष वडा नं २	श्री काशीराम श्रेष्ठ	उपस्थित
वडाध्यक्ष वडा नं ३	श्री प्रेमकुमार श्रेष्ठ	उपस्थित
वडाध्यक्ष वडा नं ४	श्री विश्वराज न्यौपाने	उपस्थित
वडाध्यक्ष वडा नं ५	श्री मोहनकुमार श्रेष्ठ	उपस्थित
वडाध्यक्ष वडा नं ६	श्री सूर्यभक्त भण्डारी	उपस्थित
वडाध्यक्ष वडा नं ७	श्री सतिशचन्द्र न्यौपाने	उपस्थित
वडाध्यक्ष वडा नं ८	श्री ओजराज पौडेल	उपस्थित
वडाध्यक्ष वडा नं ९	श्री सुरेश थापा	उपस्थित
वडाध्यक्ष वडा नं १०	श्री तुलसीराम सापकोटा	उपस्थित
वडाध्यक्ष वडा नं ११	श्री निरबहादुर खड्का	उपस्थित
वडाध्यक्ष वडा नं १२	श्री तोत्रबहादुर कुवर	उपस्थित
वडाध्यक्ष वडा नं १३	श्री लेखबहादुर राना	अनुपस्थित
वडाध्यक्ष वडा नं १४	श्री काजीमान श्रेष्ठ	उपस्थित

कार्यकारीणी सदस्यहरु

	श्री तमबहादुर दरै	उपस्थित
	श्री कल्पना पोखेल	उपस्थित
	श्री चन्द्रमाया परियार	उपस्थित
	श्री सुनसरी गुरुङ्ग	उपस्थित
	श्री अमृतबहादुर नेपाली	उपस्थित
	श्री मधुमाया घर्ती	उपस्थित
	श्री नरीमाया राना	उपस्थित
सदस्य सचिव	श्री दिनेशराज पन्त	उपस्थित
का.वा. अध्यक्ष व्यास १३	श्री एकराज तिवारी	उपस्थित
उपसचिव	श्री अम्बिकाप्रसाद आचार्य	उपस्थित
वरिष्ठ आ.ले.प.अधिकृत	श्री कुमार कन्चन जि.सी.	उपस्थित
वरिष्ठ इन्जिनियर	श्री राजु पौडेल	उपस्थित
इन्जिनियर	श्री रविन्द्रलाल मूल	उपस्थित
लेखा अधिकृत	श्री दण्डपाणी पौडेल	उपस्थित
कम्प्युटर अधिकृत	श्री गोकर्णराज वारले	उपस्थित
शाखा अधिकृत	श्री मेघनाथ आचार्य	उपस्थित
शाखा अधिकृत	श्री कृष्णराज घिमिरे	उपस्थित

प्रस्तावहरु

- प्रस्ताव नं.१: आ.व.२०७५।०७६ को संशोधन नीति, कार्यक्रम तथा बजेट वक्तव्य सम्बन्धमा ।
 प्रस्ताव नं.२: आ.व.२०७५।०७६ को संशोधन आर्थिक विधेयक, २०७५ सम्बन्धमा ।
 प्रस्ताव नं.३: आ.व.२०७५।०७६ को संशोधन विनियोजन विधेयक, २०७५ सम्बन्धमा ।
 प्रस्ताव नं.४: आ.व.२०७५।०७६ को आयव्यय संशोधन सम्बन्धमा ।
 प्रस्ताव नं.५: व्यास नगर शिक्षा विधेयक, २०७५ सम्बन्धमा ।
 प्रस्ताव नं.६: व्यास नगरपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) विधेयक, २०७५ सम्बन्धमा
 प्रस्ताव नं.७: व्यास नगरपालिकाको संशोधित फोहोरमैला व्यवस्थापन विधेयक, २०७५ सम्बन्धमा
 प्रस्ताव नं.८: व्यास नगरपालिकाको संशोधित सहकारी विधेयक, २०७५ सम्बन्धमा
 प्रस्ताव नं.९: अधिकार प्रत्यायोजन सम्बन्धमा
 प्रस्ताव नं.१०: स्थायी कर्मचारीहरुको आ.व.२०७५।०७६ को तलबी प्रतिवेदन पारित सम्बन्धमा

निर्णयहरू

निर्णय नं.१: यस नगरपालिकाको चौथो नगर सभामा उपप्रमुख श्री मिरा जोशीज्यूबाट २०७५ साल माघ २८ गते प्रस्तुत गरिने तपसिल अनुसारको आ.व.२०७५।०७६ को संशोधित नीति, कार्यक्रम तथा बजेटको प्रस्ताव निर्णयार्थ सभामा पेश गर्ने निर्णय गरियो ।

**चौथो नगर सभाका अध्यक्ष महोदय,
सम्पूर्ण नगर सभासदज्यूहरू,**

नेपाली जनताका प्रतिनिधिहरूद्वारा २०७२ सालमा निर्मित नेपालको नयाँ संविधानको कार्यान्वयन हुने प्रक्रियामा हामीहरू आज चौथो नगर सभामा उपस्थित भएका छौं । नगरवासीहरूको स्नेहबाट हामीहरूले जिम्मेवारी सम्हालेको २१ महिना व्यतित भइसकेको हामी सबैमा विदितै छ । यस सन्दर्भमा नेपालको लोकतान्त्रिक आन्दोलनमा शहादत प्राप्त गर्नु भएका सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहिदहरूप्रति भावपूर्ण श्रद्धा सुमन व्यक्त गर्दछु ।

श्रद्धेय सभाध्यक्षज्यू

माहेन्द्री र शुक्ला नदीको पवित्र संगमस्थल, पराशर ऋषिको तपोभूमि, “२८ औं व्यासावतार श्रीकृष्ण द्वैपायन महर्षि वेदव्यास” को जन्मभूमिका रूपमा परिचित धार्मिक, पर्यटकीय एवं ऐतिहासिक महत्व बोकेको यस नगरपालिकाको स्थापना २०४८ साल चैत्र ३० मा भएको र वेदव्यास कै नामबाट व्यास नगरपालिका नामाकरण गरिएको पनि आज २७ वर्ष पुगिसकेको छ । तनहुँ जिल्लाका १० वटा स्थानीय तहहरू मध्ये सबै भन्दा ठूलो क्षेत्रफल (२४८ वर्ग कि.मी.) ओगटेको जिल्लाको सदरमुकाममा रहेको तनहुँ जिल्ला कै एक चौथाई वा करिब ८६ हजार जनसंख्या रहेको यस व्यास नगरपालिकाका अनेक अवसर र चुनौतिहरू रहेकाछन् । यस पृष्ठभूमिमा आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ का लागि तेस्रो नगर सभाबाट पारित नीति, कार्यक्रम र बजेटमा आएका परिवर्तनलाई नगर सभाबाट आत्मसात गर्दै संशोधन गर्नुपर्ने र थप केही कानूनहरूको निर्माण गर्नुपर्ने भएको हुँदा यो नगर सभाको आब्हान गरिएको हो ।

श्रद्धेय सभाध्यक्षज्यू

स्रोत र साधनको सिमितता, राजश्व असुली एवं जनशक्ति व्यवस्थापनमा विद्यमान कानूनी अस्पष्टता तथा अन्य व्यवस्थापकीय समस्याहरूका कारण हाम्रो दृष्टिकोण, उद्देश्य र कार्ययोजना अनुसार विकास निर्माण प्रक्रिया तथा दैनिक सेवा प्रवाहलाई अझ गुणस्तरीय रूपमा सम्पादन गर्न कठिनाई परिरहेको छ । तथापि जनप्रतिनिधिमूलक संस्थाहरूका प्रतिको नगरवासीहरूको विश्वास, विकासका प्रति रहेको अभिलाषा एवं उत्साह र शक्तिको बाँडफाँड भएको नयाँ राज्य प्रणाली अनुरूप स्थापित, हरेक वडा कार्यालयहरूलाई सवैधानिक व्यवस्था बमोजिम प्राप्त हुन आएको अधिकारहरूका प्रति रहेको जनअपेक्षाहरूलाई सम्बोधन गर्ने गरी हामीलाई प्राप्त स्रोत र साधनको अधिकतम उपयोग गरी मानव संसाधन विकासका कार्यक्रमहरू, भौतिक विकासका कार्यक्रमहरू एवं दैनिक सेवा प्रवाहलाई नगरको वस्तुगत आवश्यकता र जनचाहना समेतलाई सम्बोधन गर्ने गरी अगाडि बढाउने प्रयत्न गरिएको छ ।

प्राकृतिक एवं भौगोलिक विविधताका आधारमा वडाहरूको प्रकृति, पूर्वाधार विकासको सम्भावना एवं हालको अवस्था समेतलाई मध्यनजर गरी स्थानीय उपभोक्ताहरूको चाहना, सहभागिता एवं सक्रियतामा समावेशी तथा समानुपातिक विकास निर्माण प्रक्रियाको अवधारणा बमोजिम विभिन्न क्षेत्रगत विकासका कार्यक्रमहरू एवं दैनिक सेवा प्रवाहको व्यवस्थापनमा टेवा पुग्ने गरी सहभागितात्मक योजना तर्जुमा प्रक्रियाको माध्यमद्वारा रणनीतिक रूपमा कार्यक्रमहरू अगाडि बढाइएको छ । जसको फलस्वरूप यस नगरपालिकाले कमशः एउटा व्यवस्थित गाउँशहरको स्वरूप धारण गर्नेतर्फ अगाडि बढिरहेको छ । संघीय संरचना अनुसार एउटा पूर्ण प्रशासनिक केन्द्रका रूपमा स्थापना हुँदै गरेको यस नगरपालिकामा हाल नगर क्षेत्रका सम्पूर्ण शैक्षिक संस्थाहरू, स्वास्थ्य संस्थाहरू, कृषि विकास तथा पशुसेवा कार्यालयहरू, सहकारी कार्यालय, महिला तथा बालबालिका कार्यालय जस्ता विषयगत कार्यालयहरू यस नगरपालिका अन्तर्गत नै समायोजन भई नगरपालिका परिशरबाट नै सेवा सञ्चालनको प्रारम्भ भइसकेको छ । तथापि संघीय सरकारद्वारा कर्मचारीहरू समायोजन हुने प्रक्रिया भर्खर मात्र प्रारम्भ भएकोले अपेक्षाकृत हिसाबमा यस क्षेत्रको सेवा प्रवाहलाई अझ प्रभावकारी रूपमा अगाडि बढाउन भने सहज अवस्था सृजना भइसकेको छैन ।

श्रद्धेय सभाध्यक्षज्यू

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन प्रणाली अन्तर्गत स्थानीय सरकारको रूपमा स्थानीय तहहरूले प्राप्त गरेको अधिकार क्षेत्रको दायरा भित्र सम्भावनाहरूको खोजी गरी चुनौतिहरूलाई अवसरको रूपमा उपयोग गर्दै विकासको परम्परागत अवधारणामा समय सापेक्ष परिमार्जन गर्दै पारदर्शी, आधुनिक एवं जनमुखी विकासको अवधारणाका साथ चालु आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ को लागि २०७५ आषाढ ११ गते तेस्रो नगर सभाबाट यस नगरपालिकाको नीति, कार्यक्रम तथा बजेट पास गरिएको थियो । त्यस सभाबाट दिगो विकासको अवधारणा अनुरूप योजनाबद्ध विकास प्रक्रियालाई प्राथमिकतामा राखी अत्यावश्यक प्रकृतिका केही योजनाहरू बाहेक अधिकांश योजनाहरू छनौट गर्दा यस अधिको परम्परा भन्दा अलि फरक प्रतिफल प्राप्त हुने अपेक्षाका साथ मझौला तथा ठूला योजनाहरूमा लगानी गर्ने गरी कार्यक्रम तय गरिएको थियो । निश्चय पनि दिगो विकासको अवधारणा अनुरूप योजनाबद्ध रूपमा अगाडि बढ्न गरिएको हाम्रो यो प्रयास यस नगरपालिकाको दीर्घकालिन विकासको लक्ष्य प्राप्तिका लागि सहायकसिद्ध हुनेछ भन्ने विश्वास हामीले लिएका छौं ।

राज्यको पुर्नसंरचना भई आज केन्द्रीकृत राज्य प्रणालीको विकल्पमा केन्द्रको शक्ति विभाजन भई स्थानीय सरकारको हैसियतमा नगरपालिकाद्वारा सबैका भावनाको सम्मान गर्दै समावेशी मूल्य र मान्यता अनुरूप योजना तर्जुमा प्रक्रियादेखि कार्यान्वयनको चरणसम्म सबैलाई सहभागी गराई विकासको मुल प्रवाहमा सबै वर्ग, सबै समुदाय, सबै लिङ्ग, सबै जातजाति र सबै भूगोलका बासिन्दाहरूलाई समाहित गर्ने जुन प्रयत्न गरिरहेका छौं, विशेष गरी हाम्रा सार्वजनिक विकास निर्माणका अभियानहरूमा देखिएको सबै वर्ग, लिङ्ग र समुदायको सक्रियता एवं उत्साहजनक सहभागिताका कारण एकातिर समानुपातिक विकासको अवधारणाले मूर्तरूप लिनेछ भने अर्कोतर्फ सार्वजनिक विकासका कार्यहरूमा स्थानीय उपभोक्ताहरूको अपनत्व वृद्धि भई आयोजनाहरूको गुणस्तर वृद्धि हुँदै जाने हुँदा दिगो विकासमा यसले महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्नेछ भन्ने आशा लिइएको छ ।

श्रद्धेय सभाध्यक्षज्यू

माथि उल्लेखित पृष्ठभूमिमा अब म चालू आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ को अर्धवार्षिक अवधिसम्म हामीले सम्पादन गरेका महत्वपूर्ण कार्यहरू र नगरपालिकाले प्राथमिकता दिएका विकासका मुख्य-मुख्य क्षेत्र र कार्यान्वयन भएका केही उल्लेखनीय कार्यक्रमहरूलाई बुँदागत रूपमा यस गरिमामय सभा समक्ष प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

१. खेलकुदका माध्यमद्वारा पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यका साथ थालनी गरिएको मानुङकोटदेखि पुलिमराङ शहिद पार्कसम्मको दोस्रो अल्ट्रा म्याराथन दौड प्रतियोगिता-२०७५ सम्पन्न ।
२. वडा नं.४, ५, ७, १० र ११ का नयाँ तथा अधुरा वडा कार्यालय भवनहरू निर्माण तथा सम्पन्न गर्न आवश्यक निर्माण प्रक्रिया अगाडि बढाइएको ।
३. पर्यटकीय दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण मानिने पार्क निर्माण कार्यको लागि व्यास नगरपालिका वडा नं.३ स्थित अनसन चौतारी नजिक रहेको खुल्ला चौरमा व्यास-पराशर पार्क (दमौली सेन्टर पार्क) निर्माणको लागि विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन (DPR) तयार गरिएको ।
४. व्यास नगरपालिकाको एकीकृत शहरी विकास योजना (IUDP) निर्माण कार्य सम्पन्न गरिएको ।
५. सबै वडा कार्यालयहरूमा आउने जाने पहुँच मार्गहरूको स्तरोन्नति गरिएको ।
६. गण्डकी प्रदेश सरकारसँगको सहलगानीमा मादी नदीमा बहुउद्देश्यीय कृतिम ताल निर्माण गर्ने कार्यको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने कार्य अगाडि बढाइएको ।
७. गण्डकी प्रदेश सरकारसँगको सहलगानीमा व्यास १० दुम्सीचौर स्थित नारेश्वर खोलामा बाँधबाँधी कृतिम ताल निर्माण कार्यको थालनी भएको ।
८. बजार क्षेत्रमा उत्पादन हुने फोहोरमैलाको दीर्घकालिन रूपमा समस्या समाधान गर्न स्रोतमानै फोहोरको वर्गीकरण गरी कुहिने, नकुहिने र औषधीजन्य फोहोरको अलग-अलग संकलन र बिसर्जन गर्ने गरी कार्यारम्भको गरिएको ।

९. व्यास नगरपालिकाको वडा नं.११ अन्तर्गत रानीगाउँ र आसपास क्षेत्रमा एकीकृत जग्गा विकास कार्यक्रम लागु गर्न आवश्यक गृहकार्य पुरा गरी सो सम्बन्धी सार्वजनिक सूचना समेत प्रकाशित गरी कार्य अगाडि बढाइएको ।
१०. दैनिक सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी, गुणस्तरीय एवं पारदर्शी बनाउँदै लैजाने उद्देश्यका साथ नवनिर्मित बहुउद्देश्यीय भवनमा कार्यालय स्थानान्तरण गरी अत्याधुनिक सेवा सुविधा सहित सेवा प्रवाहको थालनी गरिएको ।
११. छाब्दी मार्ग कालेपत्रे गर्ने गरी विनियोजित रकम रु.२ करोडबाट आयोजना सञ्चालन गर्ने गरी निर्माणको ठेक्का लगाउने कार्यका लागि बोलपत्र आव्हान सूचना प्रकाशित गरिएको ।
१२. विश्व बैंकसंगको सहकार्यमा सघन शहरी विकास कार्यक्रम अन्तर्गत पूर्वाधार विकास कार्यक्रम सञ्चालनको लागि आवश्यक तयारी पुरा भएको ।
१३. मुख्य शहरी वडाहरु २, ३ र ४ मा मेट्रिक ठेगाना प्रणालीमा आधारित घर नम्बरीड गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको ।
१४. यस क्षेत्र कै एक मात्र सामुदायिक क्याम्पसका रूपमा रहेका आदिकवि भानुभक्त क्याम्पसको स्तरोन्नति एवं शैक्षिक उन्नयनको लागि रकम विनियोजन गरिएको ।
१५. व्यास १ स्थित निर्मल माध्यमिक विद्यालय र व्यास २ स्थित सत्यवती माध्यमिक विद्यालयलाई नमूना विद्यालयका रूपमा विकास गर्न कार्यक्रम स्वीकृत गरी अगाडि बढाइएको ।
१६. यस नगरपालिकाको बहुउद्देश्यीय भवनमा अत्याधुनिक एवं सुविधा सम्पन्न नगर पुस्तकालय केन्द्र स्थापनाको लागि आवश्यक पूर्वाधार निर्माणको कार्य अगाडि बढाइएको ।
१७. स्थानीय तहको मेरुदण्डको रूपमा रहेको आन्तरिक आम्दानीलाई अधिल्लो वर्षको तुलनामा कम्तीमा ३० प्रतिशत बृद्धि गर्ने गरी आवश्यक कार्य योजना सहित जनशक्ति परिचालन गरिएको ।
१८. नगरपालिकाका मुख्य शहरी क्षेत्रमा स्थानीय उपभोक्ताहरुबाट विद्युत महशुल भुक्तानी हुने गरी सडक बत्ती जडान गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको ।
१९. तेस्रो नगर सभाले पारित गरेका विद्युतीकरण, सडक बत्ती व्यवस्थापन, स्वरोजगार उन्मुख कार्यक्रमहरु, खानेपानी, सिंचाई, कृषिजन्य कार्यक्रमहरु क्रमिक रूपमा अधि बढाइएको ।
२०. जेष्ठ नागरिक परिचय पत्र तथा अपाडता परिचय पत्र वितरण कार्य प्रारम्भ गरिएको ।
२१. यस नगरपालिकालाई एउटा पारदर्शी नगरपालिकाको रूपमा स्थापित गर्दै लैजाने उद्देश्य अनुरूप सबै वडाहरुमा पहिलो चरणमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको ।
२२. सहकारीमा विद्यमान अवस्थाको अध्ययन गरी नियमन गर्ने कार्यका लागि नियमित अनुगमन गर्ने कार्य भइरहेको ।

श्रद्धेय सभाध्यक्षजू

स्थानीय तहको निर्वाचन २०७४ सम्पन्न भएपछिको हालसम्मको अवधिमा हामीले विभिन्न २४ वटा ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधिहरुको निर्माण गरिसकेका छौं भने केही विधेयकहरु यसै गरिमामय सभामा प्रस्तुत गरिनेछ । स्थानीय तहमा प्राप्त अधिकार सञ्चालन सम्बन्धी थुप्रै ऐन तथा नियमहरुको निर्माण र उपलब्धता सँगै हामीले हाम्रो कानूनी अधिकार क्षेत्रको आधारहरु तयार गरिसकेका छौं, जसले हामीलाई विभिन्न क्षेत्रहरुको अनुगमन, नियमन एवं विकास र प्रवर्द्धनको लागि मार्ग प्रसस्त गरेको छ ।

उल्लेखित पृष्ठभूमिमा विशेष गरी योजनाबद्ध विकास निर्माण प्रक्रियाको नीति अवलम्बन गर्दै नगरको ग्रामिण एवं पिछडिएको क्षेत्रलाई उच्च प्राथमिकतामा राखी स्थानीय जनसहभागिता परिचालन समेत गर्दै समावेशी र समानुपातिक विकासका आधार रेखाहरुलाई पछ्याउँदै भावी दिनहरुमा योजना तर्जुमा प्रक्रियालाई अझ प्रभावकारी रूपमा अगाडि बढाउने जमर्को गर्नेछौं । जस अनुसार आगामी दिनमा निम्नानुसारका कार्यक्रमहरुलाई प्राथमिकतामा राखी सञ्चालन गरिनेछ ।

१. घर नक्शापास प्रक्रियालाई थप सहज, सुलभ एवं पारदर्शी बनाउँदै लैजान सो सम्बन्धी कार्यविधि तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

२. अव्यवस्थित रूपमा बढिरहेको शहरी विकासलाई व्यवस्थित गर्न एवं अनियन्त्रित रूपमा बढिरहेको जग्गा खण्डीकरणलाई निरुत्साहित गर्ने उद्देश्यका साथ प्रचलित भू-उपयोग नीति र कानूनका आधारमा यस नगरपालिकाको भू-उपयोग योजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
३. व्यास नगरपालिका भित्र खेलकुदका विभिन्न विधालाई प्रवर्द्धन गर्न अन्तर माध्यमिक विद्यालय मेयर कप फुटबल प्रतियोगिता आयोजना गरिनेछ ।
४. व्यास नगरपालिकाको तेस्रो नगर सभाबाट विनियोजित वडागत र नगरस्तरीय कार्यक्रमहरूलाई प्रभावकारी ढंगले सञ्चालन गरी विकासका पूर्वाधारहरूलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
५. व्यास नगरपालिका भित्रका सिन्धु मार्ग, छाब्डी मार्ग, केशवटार मार्ग, माहेन्द्री मार्ग, कलेस्ती गजौडे बिर्ता मार्ग, कालिका मार्ग, क्यामिन मार्ग, खड्गकाली मार्ग, पराशर मार्ग लगायत अन्य मार्गलाई नगरपालिकाका मूल मार्गहरूको रूपमा स्तरीकरण गर्न प्राथमिकतामा राखी कार्य अगाडि बढाइनेछ ।
६. व्यास नगरपालिकाका वडा नं.३, ४ र ५ मा पर्ने मादी नदीको पक्की पुलभन्दा तलको क्षेत्रमा संघीय सरकार र प्रदेश सरकारसँग सहकार्य गरी बहुउद्देश्यीय कृतिम ताल निर्माण गरी पर्यटन प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
७. प्रदेश सरकार, यस नगरपालिका र स्थानीय उपभोक्ता लागत जनसहभागिताको संयुक्त लगानीमा व्यास १० दुम्सीचौर स्थित नारेश्वर खोलामा बाँधबाँधी बहुउद्देश्यीय कृतिम ताल निर्माण गर्ने कार्य यथाशिघ्र सम्पन्न गरी पर्यटन प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
८. व्यास नगरपालिका क्षेत्रभित्र होमस्टे सञ्चालन गर्न उत्साही गाउँहरूमा होमस्टेहरूको प्रवर्द्धन हुने गरी आवश्यकता अनुसार कार्यक्रमहरू अगाडि बढाइने छ ।
९. व्यास नगरपालिका वडा नं.१ स्थित करंकाठको बसपार्क, वडा नं.५ को मानुङ जाने सडक, सिन्धु मार्ग कालोपत्रे गर्ने कार्य अगाडि बढाउन र वडा नं.५ स्थित पराशर क्षेत्रमा निर्माण हुन गएको पराशर पार्कलाई यसै आर्थिक वर्षमा सम्पन्न गर्न पहल गरिनेछ ।
१०. व्यास नगरपालिका वडा नं.३ मा निर्माण प्रस्ताव गरिएको व्यास-पराशर पार्क (दमौली सेन्टर पार्क) निर्माण तथा वि.पि.वन बाटिकामा रहेको खेलकुद मैदानको स्तरीकरण गर्ने कार्यलाई प्राथमिकतामा राखी कार्य अगाडि बढाइने छ भने वडा नं.५ को पराशर पार्क नजिक रहेको खेलकुद मैदान र चिन्तुटारको रंगशाला, वडा नं.१३ को वेलबासमा रहेको फुटबल मैदान र अन्य वडाहरूमा रहेका प्रस्तावित खेलकुद मैदानहरूलाई स्तरीकरण गरिनेछ ।
११. व्यास नगरपालिका वडा नं.४ र १० मा रहेको मादी नदी किनारको उपल्लो भतेरीमा प्रदेशस्तरीय प्रदर्शनी स्थल निर्माण गर्ने कार्यका लागि तयार भएको विस्तृत योजना प्रतिवेदनलाई कार्यान्वयनमा अगाडि बढाइने छ ।
१२. एकीकृत शहरी विकास योजनाको प्रतिवेदनले निर्दिष्ट गरे बमोजिम व्यास नगरपालिकाको हालको दीर्घकालिन सोचमा संशोधन गरी “विविधतायुक्त गाउँशहर, समृद्ध मेरो व्यास नगर” भन्ने दीर्घकालिन सोचका साथ नगरपालिकाको भावी रणनीतिहरू तय गरिनेछ । त्यसैगरी सो प्रतिवेदन कै आधारमा यस नगरपालिकाको विकासको लागि प्रमुख रूपमा कृषि, पर्यटन र शिक्षालाई अग्रणी क्षेत्रका रूपमा छनौट गरिने छ भने त्यसपछि उद्योग र स्वास्थ्यलाई प्राथमिकतामा राखी हाम्रा विकासका भावी रणनीतिहरू तय गरिनेछ ।
१३. यस नगरपालिका कार्यालय परिशरमा रहेको पुरानो भवनलाई भत्काई अत्याधुनिक बहुउद्देश्यीय भवन निर्माण गर्न यसै वर्ष पूर्व सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन तयार गरिनेछ ।
१४. व्यास नगरपालिकाका अन्य वडाहरूमा समेत स्थानीय टोलवासीहरूको सहभागितामा सडक बत्ती विस्तार गर्ने कार्य क्रमशः अगाडि बढाइनेछ ।
१५. व्यास नगरपालिका वडा नं.३ मा निर्माण गर्ने गरी विस्तृत अध्ययन प्रतिवेदन तयार गरिएको “१०८ फिट अग्लो व्यासको मूर्ति” निर्माण गर्ने अभियानमा आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।
१६. व्यास नगरपालिका भित्र उत्पादन हुने फोहोरमैलाको उचित व्यवस्थापन गर्न थप सवारी साधनको व्यवस्था गरी कुहिने, नकुहिने तथा अस्पतालजन्य फोहोरको वर्गीकरण गर्दै बिसर्जन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिई स्थायी रूपमा समस्या समाधानको लागि विकल्पहरूको खोजी गरिनेछ ।

१७. टोल विकास संस्थाहरू मार्फत संकलित भई छरिएर रहेको निस्कृत्य पूँजीहरूलाई एकीकृत गर्ने उद्देश्यका साथ नगरका सम्पूर्ण टोल विकास संस्थाहरूलाई आवद्ध गरी कानून बमोजिम सहकारी अभियानमा संगठित गरिनेछ ।
१८. स्थानीय कृषि उत्पादनलाई प्रवर्द्धन गरी कृषि हाट बजारको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
१९. नगरपालिका भित्रका परम्परागत सांस्कृतिक मूल्य र मान्यताहरूको संरक्षण गरी प्रवर्द्धन गर्ने कार्यलाई महत्वका साथ अगाडि बढाइनेछ ।
२०. बालबालिका, युवा, महिला, अपाङ्गता भएका नागरिकहरू, दलित, आदिवासी जनजाति, वृद्धवृद्धा आदि लक्षित वर्ग र समुदायहरूको विषयगत क्षेत्रमा सहयोग पुर्याई नगरपालिकासँगको अपनत्वमा विकास गर्ने प्रकृतिका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
२१. सूचना, सञ्चार प्रविधिमा आएको परिवर्तन र विकाससँगै समय सापेक्ष यस नगरपालिकालाई विकसित गरी सूचना, सञ्चार तथा प्रविधिमैत्री बनाइने छ ।
२२. स्वच्छ खानेपानीको सहज उपलब्धताको लागि स्थानीय उपभोक्ताहरूको लागत सहभागितामा आधारित मझौला तथा ठूला योजनाहरू सञ्चालन गर्न प्राथमिकताका साथ कार्यक्रम अगाडि बढाइनेछ ।
२३. नगरपालिकाको जनशक्तिलाई परिवर्तित सन्दर्भमा सेवामुखी बनाउन दक्षता अभिवृद्धि गराई सेवा र सुविधाहरूमा समेत आवश्यक व्यवस्थापन गरी उत्साही गराइनेछ ।
२४. व्यास नगरपालिकाको यस सभामा तपसिल बमोजिमका विधेयक र संशोधित विधेयकहरू छलफलका लागि पेश गरी कानूनी प्रक्रिया बमोजिम पारित गरिनेछ ।
  - क) शिक्षा विधेयक, २०७५
  - ख) प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) विधेयक, २०७५
  - ग) संशोधित आर्थिक विधेयक
  - घ) संशोधित विनियोजन विधेयक
  - ङ) संशोधित फोहरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी विधेयक
  - च) संशोधित सहकारी विधेयक

श्रद्धेय सभाध्यक्षज्यू

अव म चालु आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ को हालसम्मको यथार्थ खर्च र संशोधित आयव्यय विवरण प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

क) आयतर्फ: चालु आर्थिक वर्षका लागि कुल रु.१ अरब १२ करोड २४ लाख ३४ हजारको आय अनुमान गरिएकोमा २०७५ माघ २६ गतेसम्म रु.६० करोड ४९ लाख २६ हजार ५ सय यथार्थ आय हुन आएको छ । जस मध्ये आन्तरिक श्रोततर्फ रु.१४ करोड ११ लाख अनुमान गरिएकोमा २०७५ माघ २५ गतेसम्म रु.७ करोड ६५ लाख ७९ हजार यथार्थ आम्दानी हुन आएको छ भने बाह्य तथा अन्य आयमा रु.९८ करोड १३ लाख ३४ हजार अनुमान गरिएकोमा २०७५ माघ २५ गतेसम्म रु.५२ करोड ८३ लाख ४७ हजार ५ सय यथार्थ आय हुन आएको छ । हालसम्म हासिल गरिएको प्रगतिलाई दृष्टिगत गरी आन्तरिक श्रोततर्फ विभिन्न शीर्षकहरूमा साविकको आय अनुमानमा रु.४१ लाख ८८ हजार थप आय हुने गरी कुल आन्तरिक आय रु. १४ करोड ५२ लाख ८८ हजार हुने गरी संशोधित आय अनुमान कायम गरिएको छ भने बाह्य र अन्य आयतर्फ विभिन्न निकायबाट प्राप्त हुने गरी रु.७ करोड ३६ लाख ६३ हजार ५ सय थप आय हुने गरी कुल बाह्य र अन्य आय रु.१ अरब ५ करोड ४९ लाख ९७ हजार ५ सय हुने गरी आन्तरिक, बाह्य र अन्य आय समेत गरी कुल रु.१ अरब २० करोड २ लाख ८५ हजार ५ सयको संशोधित आय अनुमान कायम गरिएको छ ।

ख) व्ययतर्फ: चालु आर्थिक वर्षका लागि तेस्रो नगर सभाबाट चालु खर्च र पूँजीगत खर्चतर्फ कूल रु.१ अरब १२ करोड २४ लाख ३४ हजार विनियोजन गरिएकोमा सो मध्ये चालु खर्चतर्फ रु.६४ करोड ७५ लाख १४ हजार ८ सय अनुमान गरिएकोमा २०७५ माघ २५ गतेसम्म रु.३७ करोड २० लाख ६६ हजार ३ सय यथार्थ खर्च हुन आएको छ भने पूँजीगत खर्च तर्फ रु.४७ करोड ४९ लाख १९ हजार २ सय विनियोजन गरिएकोमा २०७५ माघ २५ गतेसम्म रु.१० करोड ७९ लाख ५६ हजार १ सय खर्च

हुन आएको छ । यसरी २०७५ माघ २५ गतेसम्म चालु खर्च र पूँजीगत खर्च समेत गरी कुल जम्मा रु.४८ करोड २२ हजार ४ सय यथार्थ खर्च हुन आएको छ । श्रावण देखि हालसम्मको प्रगति र बाँकी अवधिको सम्भावित खर्चलाई दृष्टिगत गर्दा चालु खर्च तर्फ विभिन्न शीर्षकहरूमा साविकको व्यय अनुमानमा रु.५ करोड ७६ लाख २४ हजार थप व्यय गर्ने गरी कुल चालु खर्च रु.७० करोड ५१ लाख ३८ हजार ८ सयको संशोधित अनुमान कायम गरिएको छ भने पूँजीगत खर्चतर्फ विभिन्न कार्यक्रमहरूमा खर्च हुने गरी साविकको व्यय अनुमानमा रु.२ करोड २ लाख २७ हजार ५ सय थप गर्ने गरी कुल व्यय अनुमान रु.४९ करोड ५१ लाख ४६ हजार ७ सयको संशोधित विनियोजन कायम गरिएको छ । यसरी चालु खर्च र पूँजीगत खर्च शीर्षकको खर्च समेत गरी कुल रु.१ अरब २० करोड २ लाख ८५ हजार पाच सयको संशोधित विनियोजन कामय हुने गरी व्यय अनुमान गरिएको छ ।

उल्लेखित पृष्ठभूमिमा हालसम्म भएको यथार्थ आय तथा व्ययको अंकलाई हेर्दा चालु खर्चको अनुपातमा पूँजीगत खर्च कम देखिनुमा शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, पशुसेवा क्षेत्रतर्फका कर्मचारी साथै कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरूको तलब भत्ता र अन्य कार्यालय सञ्चालन सम्बन्धी प्रशासनिक खर्च नियमित रूपमा नै भइरहेको तर पूँजीगत खर्चतर्फ विभिन्न योजना तथा कार्यक्रमहरूको लागि विनियोजित रकम मध्ये प्रथम चरणमा सामान्यतया वडास्तरीय आयोजनाहरू मात्र सञ्चालन गरिएको र अन्य मझौला तथा ठूला योजनाहरू सञ्चालनको लागि उपभोक्ता समितिहरूसँग सम्झौता गर्ने तथा ठेक्कामा लगाउने प्रक्रिया अगाडि बढिरहेको र विकास निर्माणका कार्यहरू द्रुत गतिमा अगाडि बढिरहेको भएतापनि पूँजीगत खर्च तर्फको शीर्षकमा रकम भूक्तानी भइनसकेको हुँदा चालु खर्चको तुलनामा पूँजीगत खर्च शीर्षकको यथार्थ खर्च कम देखिन गएको व्यहोरा अवगत गराउन चाहन्छु ।

तेस्रो नगर सभाबाट विनियोजित चालु खर्च तर्फको बजेटमा कर्मचारीहरूको विमा, महंगी भत्ता, पोशाक भत्ता र प्रोत्साहन भत्ता लगायतका सेवा सुविधामा बढोत्तरी हुन गएको हुँदा त्यस्ता खर्चहरूलाई समायोजन गर्नुपर्ने अवस्था सृजना भएको साथै कार्यालय सञ्चालन तर्फ खर्चका केही शीर्षकहरूमा साविकमा अनुमान गरेको भन्दा आर्थिक दायित्व बढ्न गएको हुनाले र पूँजीगत खर्च शीर्षक तर्फ केही आयोजनाहरू जस्तै बहुउद्देश्यीय भवनमा फर्निचर निर्माण, मेशिनरी औजार खरिद (जेनेरेटर, लिफ्ट, ट्रान्सफरमर, ए.सी., सि.सि.क्यामेरा जडान, इन्टरनेट जडान आदि) र केही आयोजनाहरूमा पूर्व विनियोजित रकममा हुन गएको बढोत्तरी एवं प्रदेश सरकारसँगको सहलगानीमा सञ्चालन हुने गरी प्रस्ताव गरिएका विभिन्न साना ठूला योजनाहरू, स्थानीय पूर्वाधार विकास साभेदारी कार्यक्रम जस्ता केही विशेष मझौला तथा ठूला आयोजनाहरू चालु आर्थिक वर्ष कै कार्यक्रममा समावेश गर्नुपर्ने भएकोले यो संशोधित बजेट प्रस्तुत गरिएको व्यहोरा म यो गरिमामय सभा समक्ष निवेदन गर्न चाहन्छु ।

श्रद्धेय सभाध्यक्षज्यू

विविधतायुक्त एकताको समुन्नत गाउँशहर, उज्यालो हराभरा हाम्रो व्यास नगर भन्ने यस नगरपालिकाको दीर्घकालिन सोचलाई एउटा आधारस्तम्भका रूपमा अंगिकार गर्दै समृद्ध हाम्रो नगर र सुखी हामी नगरवासी भन्ने मुल मन्त्रलाई आत्मसात गर्दै अब हामी समृद्धिको यात्रामा अगाडि बढिरहेका छौं । यसको लागि यस जिल्लाबाट प्रतिनिधि सभा, राष्ट्रिय सभा र प्रदेश सभामा प्रतिनिधित्व गर्नुहुने माननीय मन्त्रीज्यूहरू तथा माननीय सांसदज्यूहरू, राजनैतिक दलका प्रमुखज्यूहरू, सल्लाहकार सदस्यज्यूहरू, पूर्व जनप्रतिनिधिज्यूहरू, एवं स्थानीय बुद्धिजीवि तथा विषय विज्ञज्यूहरूको अनुभव, राय, सल्लाह र सुझाव हामीलाई प्राप्त हुने नै छ भन्ने विश्वास मैले लिएको छु । विकास र समृद्धिको महान् यात्रामा सबैसँग हातेमालो गर्दै ऐक्यवद्धताका साथ हामी सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिहरू अगाडि बढ्न सधैं तत्पर र उत्साहित रहेको व्यहोरा समेत यस गरिमामय सभा समक्ष निवेदन गर्न चाहन्छु ।

अन्त्यमा, यस नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ को संशोधित बजेट तथा कार्यक्रम तयार गर्ने सन्दर्भमा महत्वपूर्ण सहयोग पुर्याउनु हुने श्रद्धेय नगर प्रमुखज्यू, नगर कार्यपालिकाका बोर्ड सदस्यज्यूहरू, विभिन्न विषयगत समितिका पदाधिकारीज्यूहरू एवं सम्पूर्ण कर्मचारी साथीहरूलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

निर्णय नं.२ व्यास नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को तपसिल अनुसार हुने गरी संशोधन गरी संशोधित आर्थिक विधेयक, २०७५ को प्रस्ताव निर्णयार्थ सभामा पेश गर्ने निर्णय गरियो ।

दफा/अनुसूची	साविकमा भएको व्यवस्था	संसोधन गरिएको व्यवस्था
दफा ३	एकिकृत सम्पत्ति कर भन्नाले घर र जग्गाको आधारमा गरिने मुल्यांकनलाई आधार मानीने छ ।	घर तथा संरचनाले चर्चेको जग्गा र संरचनामा सम्पत्ति कर लगाइने र अन्य जग्गाहरूमा मालपोत तथा भूमीकर लगाई असुल उपर गरिने छ ।
दफा ७	नगरपालिका क्षेत्र भित्र दर्ता भएका सवारी साधनमा अनुसूची (५) बमोजिम सवारी साधन कर लगाईने र अशुल उपर गरिने छ ।	उक्त दफा (७) हटाइएको ।
दफा ८, ९, १४, १५	तर, प्रदेश कानून स्वीकृत भई सो कानूनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोही बमोजिम हुनेछ ।	“तर, प्रदेश कानून स्वीकृत भई सो कानूनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोही बमोजिम हुनेछ” भन्ने वाक्यांश हटाईको छ ।
दफा १६	निकासी कर: नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र उत्पादन हुने वस्तु वा अन्य माल सामानमा आफ्नो क्षेत्र बाहिर लैजांदा अनुसूची (१४) मा उल्लिखित दरमा निकासी कर लगाउन सक्नेछ ।	स्थानीय उत्पादन बिक्री कर: नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र उत्पादन हुने वस्तु (पुनउत्पादन हुने वस्तु बाहेक) वा अन्य माल सामानमा आफ्नो क्षेत्र बाहिर लैजांदा अनुसूची (१४) मा उल्लिखित दरमा स्थानीय उत्पादन बिक्री कर लगाउन सक्नेछ ।
दफा १७	कर छुट: यस ऐन बमोजिम कर तिर्ने दायित्व भएका व्यक्ति वा संस्थाहरूलाई कुनैपनि कर छुट दिन सकिने छैन ।	कर छुट: यस ऐन बमोजिम कर तिर्ने दायित्व भएका व्यक्ति वा संस्थाहरूलाई नगर कार्यपालिकाको निर्णय अनुसार कर छुट दिन सकिने छ ।
दफा १८	नभएको ।	उद्योग/व्यवसाय दर्ता शुल्क: नगरपालिका क्षेत्र भित्र नया संचालन हुने उद्योग तथा व्यवसायहरू दर्ता हुंदा अनुसूची ११ (१७) मा उल्लेखित दर्ता शुल्क अशुल गरिने छ ।
अनुसूची ९ (७)	न.पा. भन्दा बाहिर सरसफाईको सक्सन ट्यांकर लैजादा ईन्धन खर्च रु.५००।	न.पा. भन्दा बाहिर सरसफाईको सक्सन ट्यांकर लैजादा ईन्धन खर्च प्रति ४ किलोमिटर १ लिटर डिजेल ।
अनुसूची ११ (७)	दण्ड जरिवाना: ट्याक्टर प्रथम पटक/दोस्रो पटक/तेस्रो पटक: रु.५०००/१००००/१५०००	ट्याक्टर प्रथम पटक/दोस्रो पटक/तेस्रो पटक: रु.८०००/१२०००/२०००० ट्रक प्रथम पटक/दोस्रो पटक/तेस्रो पटक: रु.१००००/१५०००/२५०००
अनुसूची ११ (८)	साविकमा हप्ताको ६ दिन फोहरमैला उठाउदा: रु.१०० देखि १५० साविकमा हप्ताको २/३ दिन फोहरमैला उठाउदा: रु.६० देखि १२५ साविकमा हप्ताको १ दिन फोहरमैला उठाउदा: रु.५० देखि ७५	हप्ताको ६ दिन फोहरमैला उठाउदा: रु.२०० हप्तामा २/३ दिन फोहरमैला उठाउदा: रु.१०० हप्तामा १ दिन फोहरमैला उठाउदा: रु.७५
अनुसूची ११ (१७)	नभएको ।	उद्योग तथा व्यवसाय दर्ता शुल्क: क) उद्योग दर्ता शुल्क १ करोड भन्दा माथी पूंजी हुने १ लाख रुपैया ५० लाख भन्दा माथी पूंजी हुने ५० हजार रुपैया १० लाख भन्दा माथी पूंजी हुने २५ हजार रुपैया १० लाखसम्म पूंजी हुने ३ हजार रुपैया (घरेलु उद्योग) ख) व्यवसाय दर्ता शुल्क २५ लाखभन्दा माथी पूंजी हुने २० हजार रुपैया १५ लाखभन्दा माथी पूंजी हुने १० हजार रुपैया १० लाखभन्दा माथी पूंजी हुने ५ हजार रुपैया ५ लाखसम्म पूंजी हुने ३ हजार रुपैया ५ लाखसम्म पूंजी हुने १ हजार रुपैया

अनुसूची १६ (११)	४९. उद्योग/व्यवसाय कर: क. २०००। ख. १५००। ग. १०००।	४९. उद्योग कर: क) पूँजी रु.१ करोडभन्दा माथि: रु.५०,०००। ख) पूँजी रु.५० लाखभन्दा माथि रु.२५,०००। ग) पूँजी रु.१० लाखभन्दा माथि रु.१०,०००। घ) पूँजी रु.१० लाखभन्दा कम रु.२,०००।	
अनुसूची १६	नभएको ।	उद्योग दर्ता शुल्क: ☐ उद्योग रु.३०००। देखि रु.१०००००। ☐ व्यवसाय रु.१०००। देखि रु.५०००।	
दाफा १८	साविकमा भएको व्यवस्थामा हाल देहाय बमोजिमको संशोधन गरिएको छ:		
	१८.१ घरनक्सा पास सम्बन्धी दस्तुर:		
	सि.नं.	भवनको प्रकार	
		करको दर प्रति वर्ग क्षेत्र क	
	१.	आर.सि.सि. भवन	रु १४.५०
	२.	सिमेन्टको जोडाई इट्टा वा ढुंगाको गारो (न्यूनतम २३ से.मी. मोटाई) आर.सी.सी. टायल छाना	रु.९.५०
	३.	माटोको जोडाईमा इट्टा वा ढुंगाको गारो आर.सी.सी. छाना	
	४.	माटोको जोडाईमा इट्टा वा ढुंगाको गारो (न्यूनतम २३ से.मी. मोटाई) वा सिमेन्टको जोडाईमा इट्टा तथा ब्लकको गारो १० देखि १५ से.मी. मोटाई जस्ता/स्लेट छाना	रु.८.५०
	५.	जग्गा वा घरको वरपर लगाइने कम्पाउण्ड गारो	प्रति र.फिट रु.५।
	<p>नक्सापास क्षेत्र (क) भन्नाले वडा नं. १ (भद्रडाँडा बाहेक), २, ३, ४ को सम्पूर्ण क्षेत्र, ५ नं. वडाको पिच मार्गका सम्पूर्ण घडेरी लगायत चापाघाट, पाटन, कण्टार र सिन्धु मार्गको दार्याबायाँको घडेरीहरू, ६ नं. वडाको शिशाघाट बजार क्षेत्र भित्रका ३० र ४० फुटे बाटोमा पर्ने घडेरी, बाह्रबिसे बजार क्षेत्र भित्रका सम्पूर्ण घडेरीहरू, ७ नं. वडाको व्यास मार्गमा पर्ने सम्पूर्ण घडेरीहरू, ७ र ९ नं. वडामा पर्ने कलेस्तीबाट गजौडे बजारसम्मका घडेरीहरू, १० नं. वडामा पर्ने व्यास मार्ग, व्यास मार्ग दार्याबायाँको सम्पूर्ण घडेरीहरू, तालघरे दुम्सीचौर मार्गको दुम्सीचौर बजारसम्मका घडेरीहरू, डिहीगाउँको सम्पूर्ण क्षेत्र, व्यास मार्गबाट मादी नदी भर्ने सम्पूर्ण बाटोहरू, दुम्सी दरैगाउँ जोड्ने मार्ग नाला बनेका ठाउँसम्मका घडेरीहरू, ११ नं. वडामा रानीगाउँका सम्पूर्ण क्षेत्रमा पर्ने घडेरीहरू, दरैपधेरा पोखेलफाँट जोड्ने बाराही रानी मार्गमा पर्ने सम्पूर्ण घडेरीहरू, रानीगाउँ हुँदै घाँसीकुवा निस्कने तल्लो २० फुटे बाटोमा दार्याबायाँका घडेरीहरू, घाँसीकुवादेखि वडा नं.११ को घाँसीकुवा फराकचौर पोखेलफाँट मार्ग मोहोडामा भएका घडेरीहरू, १२ नं. वडाका पृथ्वी राजमार्गमा पर्ने घडेरीहरू, छाब्दी मार्गमा पर्ने सम्पूर्ण घडेरीहरू, १३ नं. वडाको वेलवास क्षेत्रका घडेरीहरू</p> <p>नक्सापास क्षेत्र (ख) भन्नाले वडा नं. ५ को क वर्गमा उल्लेख भएका क्षेत्र बाहेकका सम्पूर्ण घडेरीहरू, वडा नं. ८ को ४० फुटे कालिका मार्गमा पर्ने सम्पूर्ण घडेरीहरू, ९ नं. वडाका ३० र ४० फुटे बाटोमा पर्ने सम्पूर्ण घडेरीहरू, वडा नं.१० को क वर्गमा उल्लेख भएका क्षेत्र बाहेकका सम्पूर्ण घडेरीहरू, वडा नं. ११ को सेराबाट ढुंगाखानी हुँदै मुलपानी बेलटारी जोड्ने मार्गमा पर्ने सम्पूर्ण घडेरीहरू, वडा नं. १२ को कमलवारी हुँदै वडा कार्यालय जोड्ने मार्गमा पर्ने सम्पूर्ण घडेरीहरू, छिर्कन हुँदै वडा कार्यालय जोड्ने मार्गमा पर्ने सम्पूर्ण घडेरीहरू, वडा नं. १३ को केशवटार जाने बाटोको दार्याबायाँको घडेरीहरू, भडभडे पुलबाट केशवटार जोड्ने ३० फुटे मार्गमा पर्ने सम्पूर्ण घडेरीहरू, वडा नं. १४ को केशवटारदेखि सुखौरा जोड्ने मार्गका सम्पूर्ण घडेरीहरू ।</p> <p>नक्सापास क्षेत्र (ग) भन्नाले माथि उल्लेखित क्षेत्र, क र ख मा उल्लेख भएको बाहेकका सम्पूर्ण क्षेत्र ।</p> <p>१८.२) नक्शा संशोधनमा लाग्ने दस्तुर: आन्तरिक संशोधनका लागि साविक तिरेको राजश्वको १० प्रतिशत र बढेको क्षे.फ.को चलन चल्तीको दरले हुन आउने रकम लाग्नेछ ।</p> <p>१८.३) नक्शा नवीकरणमा लाग्ने दस्तुर: नवीकरण का लागि नक्शापास भएको मितिले २ वर्ष भित्र घर बनाई सक्नुपर्ने छ यदि नबनाएमा २ वर्ष भुक्तान भएपछिको पहिलो १ महिनासम्म साविक तिरेको राजश्वको ५ प्रतिशतका दरले हुन आउने रकम लाग्नेछ, २ वर्ष भुक्तान</p>		

	<p>भएपछिको दोस्रो महिनादेखि छैठौ महिनासम्म नवीकरण दस्तुरमा सो दस्तुरको २५ प्रतिशत जरिवाना थप लाग्नेछ, २ वर्ष भुक्तान भएपछिको सातौ महिनादेखि सत्रौ महिनासम्म नवीकरण दस्तुरमा सो दस्तुरको ५० प्रतिशत जरिवाना थप लाग्नेछ, २ वर्ष भुक्तान भएपछिको सत्रौ महिनादेखि एककाइसौ महिनासम्म नवीकरण दस्तुरमा सो दस्तुरको १०० प्रतिशत जरिवाना थप लाग्नेछ, २ वर्ष भुक्तान भएपछिको बाइसौ महिनादेखि नवीकरण गरिने छैन ।</p> <p>१८.४) नक्शा नामसारीमा लाग्ने दस्तुर: नामसारीको लागि हालसम्म तिरेको राजश्वको १५ प्रतिशतका दरले हुन आउने रकम लाग्नेछ ।</p> <p>१८.५) भवनको तला थप गर्दा लाग्ने दस्तुर: तला थप गर्दा लाग्ने दस्तुर नयाँ भवन निर्माण अनुमति दस्तुर सरह नै हुनेछ । तर विक्रम सम्वत् २०६८ साल भन्दा अगाडि निर्माण अनुमति लिई न्यूनतम एक तलासम्मको निर्माण सम्पन्न प्रमाण-पत्र लिइसकेको भवनको हकमा प्रतिवर्ग फिट रु.४२.५ लाग्नेछ ।</p> <p>१८.६) भवन निर्माण सुपरीवेक्षणमा लाग्ने दस्तुर: नगरपालिकाबाट नक्शापास गरी भवन तथा भवन निर्माण गर्ने व्यक्ति तथा संघ संस्थाहरूले आफ्नो घर तथा भवनको (Supervision) का लागि निजहरूले नै इच्छाएको कन्सल्टेन्टलाई सुपरभिजन गर्ने कार्यको जिम्मा दिने साथै सो वापत आर.सि.सि. फ्रेमस्ट्रक्चरका भवनहरूको हकमा कन्सल्टेन्टहरूले यस नगरपालिकाद्वारा निर्धारित नक्शापास क्षेत्र (क) भित्रका भवन तथा भवनहरूको सुपरभिजन गर्दा पहिलो तलाको रु.८ हजार र त्यसपछि माथिल्लो तलाहरूको प्रति तला रु.४ हजार, नक्सापास क्षेत्र (ख) भित्रका घर तथा भवनहरूको सुपरभिजन गर्दा पहिलो तलाको रु.७ हजार र त्यसपछि माथिल्लो तलाहरूको प्रति तला रु.३ हजार र नक्सापास क्षेत्र (ग) भित्रका घर तथा भवनहरूको सुपरभिजन गर्दा पहिलो तला रु.५ हजार माथिल्लो तलाहरूको प्रति तला रु.३ हजार र लोडवेरिड भवनको हकमा सबै क्षेत्रमा निर्माण हुने एक तले जस्तापातावाला घर तथा भवनको एकमुष्ट रु.३ हजारका दरले सुपरभिजन दस्तुर लिन पाउने तथा कन्सल्टेन्सीहरूले व्यक्ति तथा संघ संस्थाहरूको घर तथा भवनको नक्शा निर्माण तथा सो सम्बन्धी अन्य सम्पूर्ण कार्यहरू गरे वापत (एकमुष्ट) पिलन्थ एरियालाई आधारमानी प्रति वर्गफुट बढीमा रु.१०। रुपैयाँ मात्र दस्तुर लिन पाउने ।</p> <p>१८.७) विविध दस्तुर तथा जरिवानाहरू</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परामर्शदाता फर्म दर्ता, सूचीकृत तथा नवीकरणका लागि वार्षिक रु.२५००। लाग्नेछ र व्यक्ति (इञ्जिनियर, सव-इञ्जिनियर) को हकमा प्रत्येक पटक रु.२५००। लाग्नेछ । ● निर्माणकर्मी ठेकेदार दर्ता, सूचीकृत तथा नवीकरणका लागि वार्षिक रु.१०००। लाग्नेछ । ● प्रतिलिपि स्वरूप प्रति तलाको रु.२००। को दरले हुन आउने दस्तुर छ । ● साधारण स्वीकृतिका लागि प्रति घरको रु.३५१०। लाग्ने छ । <p>कर सम्बन्धी विस्तृत जानकारीको लागि राजश्व प्रशासन शाखामा बुझ्न सकिनेछ ।</p>
--	---

निर्णय नं.३: व्यास नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को विनियोजन विधेयक, २०७५ मा तपसिल अनुसारको संशोधन गरी संशोधित प्रस्ताव निर्णयार्थ सभामा पेश गर्ने निर्णय गरियो ।

प्रस्तावना: व्यास नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ को सेवा र कार्यहरूको लागि सञ्चित कोषबाट केही रकम खर्च गर्ने अधिकार दिन र सो रकम विनियोजन गर्न बाञ्छनीय भएकोले, नेपालको संविधानको धारा २२९ को उपधारा (२) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी व्यास नगर सभाले यो ऐन सञ्चित कोषबाट रकम खर्च गर्ने र विनियोजन गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्ने सम्बन्धी यो संशोधन विधेयक बनाई लागु गरेको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

- (१) यस विधेयकको नाम “व्यास नगरपालिकाको संशोधन विनियोजन विधेयक, २०७५” रहेको छ ।
- (२) यो विधेयक नगर सभाबाट पारित भएको मितिदेखि लागु हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,

- (क) “विधेयक” भन्नाले व्यास नगरपालिकाको संशोधन विनियोजन विधेयक, २०७५ सम्भन्नुपर्छ ।
- (ख) “कार्यपालिका” भन्नाले व्यास नगर कार्यपालिका सम्भन्नुपर्छ ।
- (ग) “नगरपालिका” भन्नाले व्यास नगरपालिका सम्भन्नुपर्छ ।
- (घ) “सभा” भन्नाले व्यास नगरपालिकाको सभा सम्भन्नुपर्छ ।
- (ङ) “संविधान” भन्नाले नेपालको संविधान सम्भन्नुपर्छ ।

३. **आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को लागि सञ्चित कोषबाट रकम खर्च गर्न सक्ने:**

आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को निमित्त कार्यपालिका, वडा समिति, विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरूका लागि अनुसूची (१) मा उल्लिखित चालु खर्च, पूँजीगत खर्च र वित्तीय व्यवस्थाको रकम समेत गरी जम्मा रु.१,२०,०२,८५,५१२।६८ -अक्षरूपी एक अरब बीस करोड दुई लाख पचासी हजार पाँच सय रुपैयाँ र अड्सट्टी पैसा मात्र) मा नबढाई निर्दिष्ट गरिए बमोजिम सञ्चित कोषबाट खर्च गर्न सकिने छ।

४. **विनियोजन:**

- (१) यस विधेयकद्वारा सञ्चित कोषबाट खर्च गर्न अधिकार दिइएको रकम आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को निमित्त व्यास नगरपालिकाको कार्यपालिका, वडा समिति र विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरूको निमित्त विनियोजन गरिनेछ।
- (२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कार्यपालिका, वडा समिति र विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरूको निमित्त विनियोजन गरेको रकममध्ये कुनैमा बचत हुने र कुनैमा अपुग हुने देखिन आएमा कार्यपालिकाले बचत हुने शीर्षकबाट नपुग हुने शीर्षकमा रकम सार्न सक्नेछ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिम रकम सार्दा एक शीर्षकबाट सो शीर्षकको जम्मा रकमको २५ प्रतिशतमा नबढ्ने गरी कुनै एक वा एकभन्दा बढी शीर्षकहरूबाट अर्को एक वा एकभन्दा बढी शीर्षकहरूमा रकम सार्न तथा निकास र खर्च जनाउन सकिनेछ।
- (४) पूँजीगत खर्च र वित्तीय व्यवस्थापनतर्फ विनियोजित रकम साँवा भुक्तानी खर्च र व्याज भुक्तानी खर्च शीर्षकमा बाहेक अन्य चालु खर्च शीर्षकतर्फ सार्न र वित्तीय व्यवस्था अन्तर्गत साँवा भुक्तानी खर्चतर्फ विनियोजित रकम व्याज भुक्तानी खर्च शीर्षकमा बाहेक अन्यत्र सार्न सकिने छैन। तर चालु तथा पूँजीगत खर्च र वित्तीय व्यवस्थापन खर्च व्यहोर्न एक स्रोतबाट अर्को स्रोतमा रकम सार्न सकिनेछ।
- (५) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि एक शीर्षकबाट सो शीर्षकको जम्मा स्वीकृत रकमको २५ प्रतिशतभन्दा बढ्ने गरी कुनै एक वा एकभन्दा बढी शीर्षकहरूमा रकम सार्न परेमा सभाको स्वीकृत लिनुपर्नेछ।

अनुसूची १

(दफा (२) सँग सम्बन्धित)

नेपालको संविधानको धारा २२९ (२) बमोजिम सञ्चित कोषबाट विनियोजन हुने रकम

रु.हजारमा

क्र.सं.	अनुदान संख्या	शीर्षकको नाम	चालु खर्च	पूँजीगत खर्च	वित्तीय व्यवस्था	जम्मा
१	२	३	४	५	६	७
१.	९	नगर कार्यपालिका	६९३,६३८।८०	४७७९,७९।३३	०।	११७९,६९८।१३
२.		वडा समिति	०।	०।०	०।	०।
३.		विषयगत शाखा	०।	०।०	०।	०।
४.	२	ऋणको साँवा, व्यास भुक्तानी	११,५००।	०।०	१७,१६७।३८	२८,६६७।३८
५.		लगानी (शेयर/ऋण)	०।	०।०	०।०	०।
जम्मा	११		७०५,१३८।८०	४७७९,७९।३३	१७,१६७।३८	१२००,२८५।५१

निर्णय नं.४: व्यास नगरपालिकाको आ.व.२०७५/०७६ को आयव्ययमा तपसिल अनुसारका शीर्षकहरूमा संशोधन गरी संशोधित प्रस्ताव निर्णयार्थ सभामा पेश गर्ने निर्णय गरियो।

क) आयतर्फ

संकेत नं.	आम्दानीका शीर्षकहरू	आ.व.०७५/७६ को अनुमान			हाल कायम गरिएको संशोधित आय
		पूर्व विनियोजित आय	थप गरिएको आय	घटाइएको आय	
१. राजश्व					
१.१.१	सम्पत्ति कर	१५,५००,०००।००	५,५००,०००।००		२१,०००,०००।००
१.१.२	घरबहाल कर	२,६००,०००।००	९००,०००।००		३,५००,०००।००
१.१.३	सवारी साधन कर	६७३,०००।००		६७३,०००।००	
१.१.५	व्यवसाय कर	२,५००,०००।००	७००,०००।००		३,२००,०००।००
१.१.७	बहाल विटोरी	९००,०००।००		६५०,०००।००	२५०,०००।००

१.१.८	स्थानीय उत्पादन विकास कर	१,०२५,०००।००	४,०६१,०००।००		५,०८६,०००।००
१.१.९	प्राकृतिक स्रोत साधन उपयोग कर	५८,०००,०००।००		४,०००,०००।००	५४,०००,०००।००
१.२.२.३	घर बलक नं.	१,०००,०००।००		३००,०००।००	७००,०००।००
१.३.१.१	दत्ता र नविकरण	३००,०००।००	१५०,०००।००		४५०,०००।००
१.४.१	दण्ड जरिवाना	२५०,०००।००	५००,०००।००		७५०,०००।००
	जम्मा आन्तरिक		११,८११,०००।००		५,६२३,०००।००
२	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण				
२.१.२	सशर्त अनुदान	४२३,४००,०००।००	१८,०००,०००।००		४४१,४००,०००।००
२.१.४	ख) सडक बोर्ड नेपाल	४,५००,०००।००	४,०२३,०००।००		८,५२३,०००।००
२.१.४	ड) एल.जि.सि.डि.पि.		३३०,०००।००		३३०,०००।००
२.१.४	च) गरिवसंग विश्वेश्वर		३९४,०००।००		३९४,०००।००
२.२.५	प्रदेश सहलगानी		४,०००,०००।००		४,०००,०००।००
२.३.१	नगर विकास कोष ऋण	१५,०००,०००।००	२,१६७,३८४।००		१७,१६७,३८४।००
२.३.२	जि.स.स.कोष अनुदान		१०,०००,०००।००		१०,०००,०००।००
२.३.३	भोलुङ्गेपुल पूर्वाधार विकास		२,३००,०००।००		२,३००,०००।००
२.३.४	दमौली खानेपानी		२,५००,०००।००		२,५००,०००।००
२.३.५	स्थानीय पु.वि.साभेदारी कार्यक्रम		१५,९२०,०००।००		१५,९२०,०००।००
३.२	अन्य तथा संचित कोष अल्या	७०,२१२,५९५।००	१४०२९,१२८।८८		८४,२४१,७२३।८८
	जम्मा बाह्य		७३,६६३,५१२।८८		
	कूल जम्मा		८५,४७४,५१२।८८		५,६२३,०००।००

ख) व्ययतर्फ

संकेत नं.	खर्चका शीर्षकहरु	आ.व.०७५/७६ को अनुमान			हाल कायम गरिएको संसोधित व्यय
		पूर्व विनियोजित व्यय	थप गरिएको व्यय	घटाइएको व्यय	
१. चालू खर्च					
१.२.२	कर्मचारी बिमा	२१३,०००।००	३००,०००।००		५१३,०००।००
१.२.३	महंगी भत्ता	२,८४७,०००।००		८००,०००।००	२,०४७,०००।००
१.२.४	अन्य भत्ता	१,०००,०००।००	४००,०००।००		१,४००,०००।००
१.२.५	पोशाक भत्ता	१,४५०,०००।००		२००,०००।००	१,२५०,०००।००
१.२.६	दैनिक भ्रमण भत्ता	१,२००,०००।००	३००,०००।००		१,५००,०००।००
१.२.७	कर्मचारी प्रोत्साहन भत्ता		१,५००,०००।००		१,५००,०००।००
२.१.१.१	धारा विजुली	१,०००,०००।००		३००,०००।००	७००,०००।००
२.१.१.३	सेवा अन्य	३,०००,०००।००	३००,०००।००		३,३००,०००।००
२.१.२	भाडा	६००,०००।००	४००,०००।००		१,०००,०००।००
२.१.३	पत्र पत्रिका पुस्तक	२००,०००।००	२००,०००।००		४००,०००।००
२.१.४	खप्ने मालसामान	१,०००,०००।००	१,०००,०००।००		२,०००,०००।००
३.१.१	सवारी साधन मर्मत सम्भार	२,५००,०००।००		५००,०००।००	२,०००,०००।००
३.१.२	सवारी साधन इन्धन	३,०००,०००।००	५००,०००।००		३,५००,०००।००
३.१.३	अन्य मर्मत सम्भार		५००,०००।००		५००,०००।००
४.१.१	सशर्त अनुदान तर्फको कार्यक्रम खर्च	३७५,२२७,०००।००	१८,०००,०००।००		३९३,२२७,०००।००
४.१.१.७	नगर स्तरीय तालिम, गोष्ठी, सेमिनार	२,०००,०००।००	१,०००,०००।००		३,०००,०००।००
४.१.१.९	अर्गानिक कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम	१,५००,०००।००		१,०००,०००।००	५००,०००।००
४.१.२.२	सहकारी सम्बन्धी कार्यक्रम	१,५००,०००।००		१,०००,०००।००	५००,०००।००
४.१.२.५	साहित्य, कला, संस्कृति संरक्षण कार्यक्रम	७००,०००।००	८००,०००।००		१,५००,०००।००
४.१.२.६	नगरस्तरीय खेलकुद (म्याराथन समेत)	२,०००,०००।००	५००,०००।००		२,५००,०००।००
४.१.२.७	दलित एवं सिमान्तकृत वर्ग सशक्तिकरण कार्यक्रम	७००,०००।००		४००,०००।००	३००,०००।००
४.१.३.३	वातावरणमैत्री एवं वन वातावरण कार्यक्रम	१,५००,०००।००		८००,०००।००	७००,०००।००
४.१.३.४	सार्वजनिक जग्गा संरक्षण एवं पुनर्नापी कार्यक्रम	१,०००,०००।००		५००,०००।००	५००,०००।००
४.१.३.५	विपद एवं प्रकोप व्यवस्थापन कार्यक्रम एवं कोष	१,५००,०००।००		५००,०००।००	१,०००,०००।००

५.१	परामर्श तथा अन्य सेवा शुल्क	२,५००,०००।००	२,५००,०००।००		५,०००,०००।००
६.१	अनुगमन, मूल्यांकन तथा भ्रमण	२००,०००।००	७००,०००।००		९००,०००।००
७.१	न.पा. ऋणको व्याज भुक्तानी	१०,०००,०००।००	१,५००,०००।००		११,५००,०००।००
८.१.१	विविध	२,५००,०००।००	८००,०००।००		३,३००,०००।००
८.१.२	भैपरि	१,५००,०००।००		८००,०००।००	७००,०००।००
८.१.५	असहाय तथा राहत कोष	७००,०००।००	३००,०००।००		१,०००,०००।००
८.१.६	सदस्यता शुल्क	२००,०००।००	२००,०००।००		४००,०००।००
१०.१	वेरुजु फल्लुयोट (गतवर्षको सशर्त अनुदानतर्फ फ्रिज भएको रकम)		४,६६९,०००।००		४,६६९,०००।००
११.१	राजश्व बाँडफाँड (प्रदेशलाई प्राकृतिक साधन उपयोग कर वापतको रकम र कर)		२८,०५५,०००।००		२८,०५५,०००।००
	चालु खर्चतर्फको जम्मा		६४,४२४,०००।००	६,८००,०००।००	
२. पूँजीगत खर्च					
१.१	जग्गा खरिद	१,०००,०००।००	१,५००,०००।००		२,५००,०००।००
२.१	कार्यालय बहुउद्देश्यीय भवन निर्माण	१५,०००,०००।००	३,१००,०००।००		१८,१००,०००।००
२.२	नयाँ भवन लिफ्ट समेत फर्निचर	१४,०००,०००।००	७,०००,०००।००		२१,०००,०००।००
३.१	मेट्रिक ठेगाना प्रणालीमा आधारित घर नम्बरिड	२,०००,०००।००		१,०००,०००।००	१,०००,०००।००
४.१	मेशिनरी औजार (ल्यापट, कम्प्युटर लगायत)	५००,०००।००	५००,०००।००		१,०००,०००।००
६.१.४६	अमरापुरी बुल्दीखोलामा कजवे निर्माण	१,०००,०००।००		१,०००,०००।००	
६.१.४१०	अमरापुरी बुल्दीखोलामा कजवे निर्माण (वडा बजेट समेत)	५००,०००।००	२,५००,०००।००		३,०००,०००।००
६.१.४१२	बस पार्क निर्माण	१,५००,०००।००		१,५००,०००।००	
६.१.४१३	सडक बोर्ड नेपाल कार्यक्रममा	६,५००,०००।००	६,५०३,०००।००		१३,००३,०००।००
६.१.४२१	मठ, मन्दिर, गुम्बा, मस्जिद प्रार्थना गृह निर्माण एवं मर्मत	५००,०००।००	२००,०००।००		७००,०००।००
६.१.४२२	वडा कार्यालय भवन निर्माण र मर्मत	१०,०००,०००।००	१०,०००,०००।००		२०,०००,०००।००
६.१.४२३	आदिकवि भानुभक्त क्याम्पस विश्वविद्यालय पूर्वाधार निर्माण	१,५००,०००।००	२,५००,०००।००		४,०००,०००।००
६.१.४२५	फोहरमैला व्यवस्थापन केन्द्र निर्माण	३,०००,०००।००		१,९१२,५९५।००	१,०८७,४०५।००
६.१.४४७	दमौली अस्पताल भौतिक विस्तार	२,५००,०००।००		२,५००,०००।००	
६.१.४५३	सामुदायिक विद्यालय पूर्वाधार सुधार	२,०००,०००।००	१,०००,०००।००		३,०००,०००।००
६.१.४५४	माहेन्द्री मार्ग स्तरीकरण	२,०८७,४०५।००	१,९१२,५९५।००		४,०००,०००।००
६.१.४५९	विविध फुटकर योजना	२,०००,०००।००	१६,०००,०००।००		१८,०००,०००।००
६.१.४६०	समपूरक कोष		३,४१७,१०७।६८		३,४१७,१०७।६८
७.१	अन्य तथा क्रमागत योजनाको भुक्तानी	७०,२१२,५९५।००		५०,२१२,५९५।००	२०,०००,०००।००
७.२	भोलुडेपुल पूर्वाधार विकास कार्यक्रम		२,३००,०००।००		२,३००,०००।००
७.३	स्थानीय पूर्वाधार साभेदारी कार्यक्रम		१५,९२०,०००।००		१५,९२०,०००।००
७.४	व्यास ८ वडा कार्यालय कोइलेनी हुँदै पलीमराड ठूलो हुंगा (प्रदेश सह लगानी)		२,०००,०००।००		२,०००,०००।००
७.५	व्यास ११ को बाराही रानी मार्ग		२,०००,०००।००		२,०००,०००।००
	पूँजीगतको जम्मा		७८,३५२,७०२।६८	५८,१२५,१९०।००	
	कूल जम्मा		१४२,७७६,७०२।६८	६४,९२५,१९०।००	

निर्णय नं.५: व्यास नगरपालिकाकाको तपसिल अनुसारको व्यास नगर शिक्षा विद्येयक, २०७५ को प्रस्ताव निर्णयार्थ सभामा पेश गर्ने निर्णय गरियो ।

प्रस्तावना: शिक्षालाई वैज्ञानिक, प्राविधिक, व्यावसायिक, सीपमूलक, रोजगारमूलक एवं जनमुखी बनाउँदै सक्षम, प्रतिस्पर्धी, नैतिक एवं राष्ट्रिय हितप्रति समर्पित जनशक्ति तयार गर्न, शिक्षा क्षेत्रमा राज्यको लगानी अभिवृद्धि गर्दै शिक्षामा भएको निजी क्षेत्रको लगानीलाई नियमन र व्यवस्थापन गरी सेवामूलक बनाउन, नागरिकको व्यक्तित्व विकासका लागि सामुदायिक सूचना केन्द्र र पुस्तकालयको स्थापना र प्रवर्धन गरी बालबालिकाहरुको लागि उच्च गुणस्तरको सिकाइ अवसर वृद्धि गर्न वाञ्छनीय भएकोले नेपालको संविधान २०७२ को धारा २१४ र २२१, स्थानीय

सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ११ को उपदफा (१) र (२) को (ज) तथा दफा १०२ को उपदफा (१) बमोजिम व्यास नगरपालिकाको नगर सभाले यो नगर शिक्षा ऐन स्वीकृत गरेको छ ।

परिच्छेद -१ प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम, विस्तार र प्रारम्भ :

- (क) यस ऐनको नाम “व्यास नगर शिक्षा ऐन २०७५” रहेको छ ।
- (ख) यो ऐन व्यास नगरपालिका क्षेत्रभित्र लागू हुनेछ ।
- (ग) यो ऐन व्यास नगरपालिकाको राजपत्रमा प्रकाशित भएको मिति देखि लागू हुनेछ ।

२. परिभाषा:

विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा :

- (क) “प्रारम्भिक बाल शिक्षा” भन्नाले चार वर्ष उमेर पुरा भएका बालबालिकालाई दिइने एक वर्षको पूर्वप्राथमिक शिक्षा सम्भन्नुपर्छ ।
- (ख) “प्राथमिक शिक्षा” भन्नाले कक्षा एकदेखि कक्षा पाँचसम्म दिइने शिक्षा सम्भन्नु पर्छ ।
- (ग) “आधारभूत शिक्षा” भन्नाले प्रारम्भिक बाल शिक्षादेखि कक्षा आठसम्म दिइने शिक्षा सम्भन्नुपर्छ ।
- (घ) “माध्यमिक शिक्षा” भन्नाले कक्षा नौ देखि कक्षा बाह्रसम्म दिइने शिक्षा सम्भन्नुपर्छ ।
- (ङ) “विद्यालय शिक्षा” भन्नाले आधारभूत र माध्यमिक दुवै तहको शिक्षा सम्भन्नुपर्छ ।
- (च) “प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा” भन्नाले कक्षा नौदेखि कक्षा बाह्रसम्म अध्यापन गराइने प्राविधिक ज्ञान, सीप तथा प्रविधियुक्त शिक्षालाई सम्भन्नुपर्छ ।
- (छ) “सामुदायिक विद्यालय” भन्नाले समुदायको पहलमा स्थापना गरिएको नाफा नकमाउने प्रकृतिको नेपाल सरकार र व्यास न.पा बाट नियमित रूपमा अनुदान पाउने गरी अनुमति वा स्वीकृति प्राप्त विद्यालय सम्भन्नुपर्छ ।
- (ज) “संस्थागत विद्यालय” भन्नाले निजी लगानीमा स्थापना गरिएका नियमित रूपमा अनुदान नपाउने गरी अनुमति वा स्वीकृति प्राप्त विद्यालय सम्भन्नुपर्छ ।
- (झ) “धार्मिक विद्यालय” भन्नाले परम्परागत रूपमा चलिआएका गोन्पा, गुरुकुल, मदरसा जस्ता धार्मिक प्रकृतिका विद्यालयलाई सम्भन्नुपर्छ ।
- (ञ) “आवासीय विद्यालय” भन्नाले नेपाल सरकार वा नगरपालिकाबाट आवासीय विद्यालयको रूपमा अनुमति वा स्वीकृति प्राप्त विद्यालयलाई जनाउँछ ।
- (ट) “शैक्षिक गुठी” भन्नाले विद्यालय सञ्चालन गर्नको लागि कुनै व्यक्ति, समुह वा संस्थाले नाफा नलिने उद्देश्यले स्थापना गरिएको सार्वजनिक वा निजी गुठी सम्भन्नु पर्छ ।
- (ठ) “समुदायद्वारा सञ्चालित विद्यालय” भन्नाले व्यास नगरपालिका वा विद्यालय व्यवस्थापन समितिले व्यवस्थापन जिम्मा लिएको सामुदायिक विद्यालय सम्भन्नुपर्छ ।
- (ड) “विशेष शिक्षा” भन्नाले दृष्टिविहिन, बहिरा, अटिज्म, बौद्धिक अपाङ्गता, सुस्तश्रवण वा अति अशक्त शारीरिक अपाङ्गता भएका बालबालिकालाई छुट्टै समूहमा राखी दिइने शिक्षा सम्भन्नुपर्छ ।
- (ढ) “समावेशी शिक्षा” भन्नाले देहायको शिक्षा सम्भन्नु पर्छ:
- (१) दृष्टिविहिन, न्यून दृष्टियुक्त बहिरा, सुस्त श्रवण, अटिज्म बौद्धिक, शारीरिक वा अन्य अपाङ्गता भएका बालबालिकालाई नियमित शैक्षिक पद्धतिको अधिनमा रहि दिइने शिक्षा ।
- (२) सामाजिक, आर्थिक वा भौगोलिक कारणले पछाडि परेका वा पारिएका व्यक्तिलाई विभेदरहित वातावरणमा दिइने शिक्षा ।
- (ण) “शिक्षक” भन्नाले विद्यालयको अध्यापक सम्भन्नुपर्छ र सो शब्दले प्रधानाध्यापक समेतलाई जनाउँछ ।
- (त) “कर्मचारी” भन्नाले सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक बाहेकका अन्य कर्मचारी सम्भन्नुपर्छ ।
- (थ) “अनुमति” भन्नाले नेपाल सरकार वा नगरपालिकाले स्थायी स्वीकृति प्रदान गरिनसकेको कुनै तोकिएको ठाउँ वा क्षेत्रमा विद्यालय खोल्न वा कक्षा थप गर्न दिएको अस्थायी स्वीकृतिलाई जनाउँछ ।
- (द) “स्वीकृति” भन्नाले तोकिए बमोजिमको शर्त पूरा गरेको विद्यालयलाई नेपाल सरकार वा नगरपालिकाले दिएको स्थायी स्वीकृतिलाई जनाउँछ ।
- (ध) “नगरपालिका” भन्नाले व्यास नगरपालिका सम्भन्नुपर्छ ।
- (न) “नगर सभा” भन्नाले व्यास नगरपालिकाको नगर सभालाई सम्भन्नुपर्छ ।

- (प) “कार्यपालिका” भन्नाले व्यास नगरपालिका कार्यपालिकालाई सम्झनुपर्छ ।
- (फ) “प्रमुख” भन्नाले व्यास नगरपालिकाको नगर प्रमुखलाई सम्झनुपर्छ ।
- (ब) “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” भन्नाले नगरपालिकाको प्रशासकीय प्रमुखको रूपमा काम गर्न तोकिएको अधिकारी सम्झनुपर्दछ ।
- (भ) “नगर शिक्षा अधिकारी” भन्नाले नगरपालिकाको शिक्षा विभाग वा महाशाखा वा शाखाको प्रमुख सम्झनुपर्दछ ।
- (म) “स्थायी आवासीय अनुमति” भन्नाले विदेशी मुलुकले कुनै शर्त तोक्यो वा सो मुलुकमा स्थायी रूपमा बसोबास गर्न पाउने गरी नेपाली नागरिकलाई उपलब्ध गराएको डाइभर्सिटी इमिग्रेन्ट भिसा (डि.भी.), परमानेन्ट रेजिडेन्ट भिसा पी.आर.) वा ग्रीन कार्ड सम्झनु पर्छ र सो शब्दले नेपाली नागरिकलाई विदेशमा स्थायी रूपमा बसोबास गर्न दिइएको जुनसुकै नामको स्थायी आवासीय अनुमति समेतलाई जनाउँछ ।
- (य) “पुस्तकालय” भन्नाले नेपाल सरकार वा नगरपालिकाबाट अनुमति लिई सञ्चालन भएको विभिन्न पुस्तकहरू संग्रह गरी अध्ययन गर्न उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरिएको संस्था जनाउँछ ।
- (र) “शैक्षिक परामर्श केन्द्र” भन्नाले शैक्षिक परामर्श प्रदान गर्ने उद्देश्यले नेपाल सरकार वा नगरपालिकाबाट अनुमति वा स्वीकृति प्राप्त संस्थालाई जनाउँछ ।
- (ल) “संघीय शिक्षा ऐन” भन्नाले संघीय संसदले बनाएको शिक्षा ऐन सम्झनुपर्दछ ।
- (व) “प्रादेशिक शिक्षा ऐन” भन्नाले गण्डकी प्रदेश संसदले बनाएको शिक्षा ऐन सम्झनुपर्दछ ।
- (श) “शिक्षा समिति” भन्नाले नगर शिक्षा समितिलाई सम्झनुपर्छ ।
- (ष) “शिक्षा शाखा” भन्नाले नगरपालिकाको शिक्षा विभाग वा महाशाखा वा शाखा सम्झनुपर्दछ ।
- (स) “सुपरीवेक्षक” भन्नाले विद्यालय निरीक्षण गर्न तोकिएको विद्यालय निरीक्षक वा नगरपालिकाले विद्यालय सुपरिवेक्षणका लागि तोकेको श्रोतव्यक्ति समेतलाई सम्झनुपर्छ ।
- (ह) “बडा शिक्षा समिति” भन्नाले दफा ११ बमोजिम गठन भएको समितिलाई सम्झनुपर्दछ ।
- (क्ष) “टोल शिक्षा समिति” भन्नाले शैक्षिक सुधारका लागि टोलस्तरमा गठन भएको स्थानीय शिक्षा समिति सम्झनुपर्दछ ।
- (त्र) “अभिभावक” भन्नाले विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीको बाबु, आमा, बाजे, बजै वा त्यस्ता अभिभावक नभएमा विद्यालयमा अध्ययनरत बालबालिकालाई संरक्षण गर्ने व्यक्तिहरू मध्येबाट विद्यालयको अभिलेखमा जनिएको व्यक्तिलाई जनाउँछ ।
- (ज्ञ) “कोष” भन्नाले दफा ३२ बमोजिम खडा गरिएको नगर शिक्षा कोषलाई सम्झनुपर्छ ।

परिच्छेद २

शिक्षाको प्रकार, माध्यम, विद्यालयको वर्गीकरण, अनुमति, स्वीकृति, समायोजन र नियमन

३. माध्यमिक शिक्षाको प्रकार:
माध्यमिक शिक्षाको प्रकार देहाय बमोजिम हुनेछः
- (क) साधारण माध्यमिक शिक्षा,
(ख) संस्कृत माध्यमिक शिक्षा,
(ग) प्राविधिक तथा व्यावसायिक माध्यमिक शिक्षा ।
४. शिक्षाको माध्यम:
(१) विद्यालयमा शिक्षाको माध्यम नेपाली भाषा, अंग्रेजी भाषा वा दुवै भाषा हुनेछ ।
(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायको अवस्थामा विद्यालयमा शिक्षाको माध्यम देहाय बमोजिम हुन सक्नेछः
- (क) आधारभूत तह (कक्षा १ देखि ५) सम्म मातृभाषामा शिक्षा दिन सकिनेछ ।
(ख) भाषा विषयमा अध्ययन गराउँदा शिक्षाको माध्यम सोही भाषा हुनेछ ।
५. विशेष शिक्षा, समावेशी शिक्षा, अनौपचारिक शिक्षा, निरन्तर शिक्षा, दूर शिक्षा तथा खुला शिक्षा सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्था: नगरपालिकाले आवश्यक पूर्वाधारको व्यवस्था गरी विशेष शिक्षा, समावेशी शिक्षा, अनौपचारिक शिक्षा, निरन्तर शिक्षा, दूर शिक्षा तथा खुला शिक्षा सञ्चालन गर्न आवश्यक व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।
६. विद्यालयको वर्गीकरण: विद्यालयलाई देहाय बमोजिम वर्गीकरण गरिनेछ ।

- (क) सामुदायिक विद्यालय,
- (ख) संस्थागत विद्यालय,
- (ग) शैक्षिक गुठी,
- (घ) सहकारी विद्यालय ।

७. विद्यालय सञ्चालन गर्न अनुमति लिनुपर्ने:

- (१) कुनै नेपाली नागरिक वा समुदायले सामुदायिक विद्यालय वा संस्थागत विद्यालय वा शैक्षिक गुठी वा सहकारी विद्यालय खोल्न चाहेमा तोकिएको विवरण खुलाई वडा समितिको सिफारिस सहित शैक्षिक सत्र सुरु हुनुभन्दा तीन महिना अगावै नगर शिक्षा अधिकारी समक्ष अनुमतिको लागि निवेदन दिनु पर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन परेमा सो निवेदन उपर शिक्षा शाखाबाट आवश्यक जाँचबुझ गर्दा विद्यालय खोल्न अनुमति दिन मनासिव देखिएमा तोकिएको शर्त बन्देज पालना गर्ने गरी शिक्षा समितिको सिफारिसमा नगर शिक्षा अधिकारीले शैक्षिक सत्र सुरु हुनुभन्दा अगावै अनुमति दिन सक्नेछ ।
- (३) यो दफा प्रारम्भ हुँदाका बखत कम्पनीको रूपमा सञ्चालनमा रहेका विद्यालयहरुले कम्पनी खारेज गरी शैक्षिक गुठी अन्तर्गत विद्यालय सञ्चालन गर्न चाहेमा शैक्षिक सत्र सुरु हुनु भन्दा तीस दिन अगावै नगर प्रमुख समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।
- (४) उपदफा (३) बमोजिम पेश भएको निवेदन उपर शिक्षा शाखाले आवश्यक जाँचबुझ गर्नेछ र जाँचबुझ गर्दा निवेदन दिने विद्यालयको माग मनासिव देखिएमा माग बमोजिम विद्यालय सञ्चालन गर्न शिक्षा समितिको सिफारिसमा नगर प्रमुखले पुनः अनुमति वा स्वीकृति दिन सक्नेछ ।
- (५) उपदफा (२), (३) र (४) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि देहायका विद्यालयलाई शैक्षिक गुठीको रूपमा सञ्चालन गर्न अनुमति वा स्वीकृति दिइनेछैनः
  - (क) सरकारी वा सार्वजनिक भवनमा सञ्चालन भएका विद्यालय
  - (ख) सरकारी वा सार्वजनिक जग्गामा भवन बनाई सञ्चालन भएका विद्यालय,
  - (ग) कुनै व्यक्ति वा संस्थाले विद्यालयको नाममा भवन वा जग्गा दानदातव्य दिएकोमा सो भवनमा वा त्यस्तो जग्गामा भवन बनाई सञ्चालन भएको विद्यालय ।
- (६) यस ऐन वा अन्य प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि शैक्षिक गुठी अन्तर्गत विद्यालय सञ्चालन गर्दा देहाय बमोजिम गर्नुपर्नेछ :
  - (क) शैक्षिक गुठी सञ्चालन गर्ने गुठी सञ्चालक(ट्रष्टी) सङ्गठित संस्थाको रूपमा हुनुपर्ने,
  - (ख) शैक्षिक गुठी सञ्चालन गर्दा ट्रष्टीमा सार्वजनिक गुठी भए कम्तीमा पाँच र निजी गुठी भए कम्तीमा तीनजना गुठीयार हुनुपर्ने,
  - (ग) शैक्षिक गुठीको आय व्ययको लेखा तोकिएको ढाँचामा खडा गरी मान्यता प्राप्त लेखापरीक्षकबाट लेखापरीक्षण गराउनु पर्ने,
  - (घ) शैक्षिक गुठीमा तत्काल कायम रहेका ट्रष्टीले आफ्नो जीवनकालमै वा शेषपछि गुठीयारको रूपमा काम गर्ने आफ्नो उत्तराधिकारी तोक्न सक्ने छ । तर सार्वजनिक शैक्षिक गुठीको हकमा त्यस्तो उत्तराधिकारी तोक्दा नगरपालिकाको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।
  - (७) कुनै सामाजिक, परोपकारी वा कल्याणकारी संस्थाले मुनाफा नलिने उद्देश्य राखी विद्यालय सञ्चालन गर्न चाहेमा नगर शिक्षा समितिको सिफारिसमा नगर शिक्षा अधिकारीबाट अनुमति वा स्वीकृति लिई सार्वजनिक शैक्षिक गुठी अन्तर्गत विद्यालय सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।
- (८) उपदफा (८) बमोजिम सञ्चालित विद्यालयले पालन गर्नुपर्ने शर्त तथा अन्य व्यवस्था तोकिएबमोजिम हुनेछन् ।
- (९) माथिका उपदफाहरुमा जुनसुकै कुरा लेखिएता पनि विदेशी शिक्षण संस्थासँग सम्बन्धन गर्ने गरी कसैलाई पनि विद्यालय खोल्न अनुमति वा स्वीकृति दिइने छैन । तर कानूनले तोकेको प्रक्रिया पुरा गरी माग भएमा स्वीकृत दिन बाधा पर्नेछैन ।
- (१०) संस्थागत विद्यालयको सञ्चालन तोकिए बमोजिम हुनेछ । संस्थागत विद्यालयको अनुमति, तह थप तथा कक्षा थपको अनुमतिका लागि तोकिए बमोजिमको दस्तुर तथा धरौटी लाग्ने छ ।
- (११) व्यास नगरपालिका भित्रका कुनैपनि सहकारी संस्थाले अनुमति लिई सहकारी विद्यालय सञ्चालन गर्न सक्नेछन् ।

८. विद्यालय सार्न, गाभ्न, बन्द गर्न, नाम परिवर्तन गर्न वा कक्षा वा तह घटाउन सकिने:

- (१) नगरपालिकाले तोकिएको मापदण्ड बमोजिम हाल सञ्चालन भइरहेका विद्यालयलाई एक स्थानबाट अर्को स्थानमा सार्न, दुई वा दुईभन्दा बढी विद्यालयलाई एक आपसमा गाभी एउटा विद्यालय कायम गर्न, विद्यालय बन्द गर्न वा नाम परिवर्तन गर्न सक्नेछ :
- (२) देहायको मध्ये कुनै अवस्थामा दुई वा दुईभन्दा बढी विद्यालयलाई एक आपसमा गाभी एउटा विद्यालय कायम गर्न, कक्षा वा तह घटाउन सकिनेछ:
- (क) तोकिएबमोजिमको पूर्वाधार पुरा नभएको,
(ख) अधिकांश कक्षामा दश जना भन्दा कम विद्यार्थी संख्या भएको,
(ग) दुई वा सोभन्दा बढी विद्यालयको परिसर एक आपसमा जोडिएको,
(घ) दुई वा सोभन्दा बढी विद्यालय बीचको पैदल दुरी तीस मिनेटभन्दा कम रहेको,
(ङ) दुई वा सोभन्दा बढी विद्यालयका व्यवस्थापन समितिले विद्यालय गाभ्न संयुक्त निवेदन दिएको ।
९. सामुदायिक सिकाइ केन्द्र सञ्चालन गर्न सक्ने : नगरपालिकाले समुदायमा साक्षरता, सीप विकास र निरन्तर सिकाइ समेतको काम गर्न तोकिए बमोजिम सामुदायिक सिकाइ केन्द्र सञ्चालन गर्न सक्नेछ । यस्ता केन्द्रमा सामुदायिक पुस्तकालय तथा वाचनालय सञ्चालन हुनेछ ।
१०. नगर शिक्षा समिति सम्बन्धी व्यवस्था :
- (१) नगरपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालन हुने विद्यालय तथा शैक्षिक निकायहरूको रेखदेख, समन्वय र व्यवस्थापन गर्ने कामको लागि देहाय बमोजिमको नगर शिक्षा समिति रहनेछ:
- (क) नगरपालिकाको प्रमुख -अध्यक्ष
(ख) नगरपालिकाको उपप्रमुख -सदस्य
(ग) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत -सदस्य
(घ) नगरकार्यपालिकाका सदस्यहरूमध्येबाट महिला समेत पर्ने गरी नगरपालिकाले मनोनित गरेको दुई जना -सदस्य
(ङ) नगरपालिका अन्तर्गतका विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षहरू मध्येबाट नगर कार्यपालिकाले मनोनित गरेको एक जना -सदस्य
(च) सामुदायिक विद्यालयको प्रधानाध्यापकहरू मध्येबाट शिक्षा समितिले मनोनित गरेको माध्यमिक विद्यालयका प्रधानाध्यापकहरू मध्येबाट एक जना -सदस्य
(छ) संस्थागत विद्यालयहरूको प्रतिनिधिमूलक संस्थाहरूमध्येबाट शिक्षा समितिले मनोनित गरेको एक जना -सदस्य
(ज) शिक्षा क्षेत्रमा विशिष्ट योगदान पुऱ्याएका व्यक्तिहरू मध्येबाट नगर प्रमुखले मनोनित गरेको एक जना -सदस्य
(झ) व्यास नगर शिक्षक महासंघको प्रमुख -सदस्य
(ञ) नगर शिक्षा अधिकारी -सदस्य सचिव
- (२) शिक्षक संघ संगठनका नगरस्तरीय संयोजकहरूलाई शिक्षा समितिको बैठकमा आमन्त्रित सदस्यको रूपमा आमन्त्रण गर्न सकिनेछ ।
- (३) शिक्षा समितिको बैठक प्रत्येक चौमासिकमा कम्तीमा एक पटक बस्नुपर्नेछ ।
- (४) शिक्षा समितिको बैठक भत्ता नगरपालिकाको प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।
- (५) बैठक सञ्चालनको लागि कम्तीमा ५० प्रतिशत भन्दा बढी सदस्यको उपस्थिति आवश्यक पर्नेछ भने बैठकको निर्णय बहुमतको आधारमा हुनेछ ।
- (६) मनोनित सदस्यको पदावधि दुई वर्षको हुनेछ ।
- (७) शिक्षा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
११. वडा शिक्षा समितिको गठन, काम कर्तव्य र अधिकार:
- (१) प्रत्येक वडामा शिक्षा सम्बन्धी काम गर्नको लागि देहाय बमोजिमको वडा शिक्षा समितिको गठन गरिनेछ
- (क) सम्बन्धित वडाको वडा अध्यक्ष - संयोजक
(ख) वडा समितिले आफू मध्ये छनौट गरी पठाएको सदस्य एक जना -सदस्य
(ग) टोल शिक्षा समितिको संयोजक मध्येबाट वडा समितिले मनोनित गरेको एक जना -सदस्य
(घ) विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षहरूमध्येबाट वडा समितिले मनोनित गरेको एक जना -सदस्य
(ङ) वडाभित्र सञ्चालित विद्यालयका प्रधानाध्यापक तथा शिक्षकहरू मध्येबाट वडा समितिले मनोनित गरेको एक जना -सदस्य

- (च) वडाभित्रका शिक्षाप्रेमी महिलाहरु मध्येबाट वडा समितिले मनोनित गरेको एक जना -सदस्य
- (छ) सम्बन्धित वडाको वडा सचिव -सदस्य सचिव
- (२) वडा शिक्षा समितिको बैठक तीन महिनामा कम्तिमा एक पटक बस्नेछ ।
- (३) मनोनित सदस्यको पदावधि दुई वर्षको हुनेछ ।
- (४) वडा शिक्षा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१२. सामुदायिक विद्यालयको विद्यालय व्यवस्थापन समिति गठन सम्बन्धी व्यवस्था :

- (१) सामुदायिक विद्यालयको सञ्चालन, रेखदेख र व्यवस्थापन गर्नको लागि प्रत्येक विद्यालयमा देहाय बमोजिमको विद्यालय व्यवस्थापन समिति रहनेछः
- (क) सम्बन्धित विद्यालयका अभिभावकहरुले आफूहरुमध्येबाट छानी पठाएको एक जना-अध्यक्ष
- (ख) नगर कार्यपालिकाले मनोनित गरेको सम्बन्धित वडाको नगरपालिकाको प्रतिनिधि एक जना -सदस्य
- (ग) अभिभावकहरुले आफूहरुमध्येबाट छानी पठाएको कम्तिमा एकजना महिला पर्ने गरी तीन जना-सदस्य
- (घ) सम्बन्धित विद्यालयका शिक्षकहरुले आफुमध्येबाट छानी पठाएको शिक्षक प्रतिनिधि एक जना -सदस्य
- (ङ) विद्यालयलाई विशिष्ट योगदान दिन सक्ने सहयोगदाता मध्ये विद्यालय व्यवस्थापन समितिले मनोनित गरेको दुई जना -सदस्य
- (च) विद्यालयका प्रधानाध्यापक - सदस्य सचिव
- (२) नगरपालिकाका सम्बन्धित वडा अध्यक्ष विद्यालय व्यवस्थापन समितिका संरक्षक हुनेछन र निजलाई विद्यालय व्यवस्थापन समितिको बैठकमा विशेष उपस्थितिका लागि अनिवार्य आमन्त्रण गर्नुपर्नेछ ।
- (३) शिक्षक अभिभावक संघका अध्यक्ष र विद्यालय स्तरीय बालकलबले मनोनयन गरेको एक जना छात्रा र एक जना छात्र गरी दुई जना विद्यार्थी समेत तीन जना विद्यालय व्यवस्थापन समितिको बैठकमा स्थायी आमन्त्रित सदस्य रहने छन ।
- (४) विद्यालय व्यवस्थापन समितिको पदावधि तीन वर्षको हुनेछ ।
- (५) विद्यालय व्यवस्थापन समितिको बैठक महिनामा कम्तिमा एक पटक बस्नेछ । अन्य कार्यविधि विद्यालय व्यवस्थापन समितिले आफै निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।
- (६) विद्यालय व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१३. विद्यालय व्यवस्थापन समिति विघटन हुन सक्ने:

- (१) तोकिए बमोजिमको जिम्मेवारी पुरा नगरेमा सो को कारण खुलाइ शिक्षा समितिको सिफारिसमा नगरकार्यपालिकाले त्यस्तो विद्यालय व्यवस्थापन समितिलाई विघटन गर्न सक्ने छ । तर त्यसरी विघटन गर्नु अघि आफ्नो सफाई पेश गर्ने मनासिब मौका दिइनेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम समिति विघटन भएमा अर्को समिति नबन्दा सम्म वडा समितिले अस्थायी रुपमा विद्यालय व्यवस्थापन समितिको काम गर्नेछ ।

१४. शिक्षक अभिभावक संघ सम्बन्धी व्यवस्था :

- (१) प्रत्येक विद्यालयका शिक्षक र अभिभावकहरु सदस्य रहेको तोकिए बमोजिमको एक शिक्षक अभिभावक संघ रहनेछ । अभिभावकहरु मध्येबाट अध्यक्ष र अभिभावक शिक्षकबाट ९ सदस्यीय शिक्षक अभिभावक संघ गठन हुनेछ ।

१५. संस्थागत विद्यालयको व्यवस्थापन समिति गठन, काम, कर्तव्य र अधिकार :

- (१) संस्थागत विद्यालयको सञ्चालन, रेखदेख र व्यवस्थापन गर्नको लागि प्रत्येक विद्यालयमा देहाय बमोजिमको विद्यालय व्यवस्थापन समिति रहनेछ :
- (क) विद्यालयको संस्थापक वा लगानीकर्ताहरु मध्येबाट विद्यालयको सिफारिसमा नगर प्रमुखले मनोनित गरेको व्यक्ति - अध्यक्ष
- (ख) अभिभावकहरु मध्येबाट एक जना महिला समेत पर्ने गरी विद्यालय व्यवस्थापन समितिले मनोनित गरेको दुई जना - सदस्य
- (ग) सम्बन्धित वडाका वडाअध्यक्षले तोकिएको वडा सदस्य एक जना - सदस्य
- (घ) विद्यालय व्यवस्थापन समितिले मनोनित गरेको एक जना शिक्षक सहित दुई जना - सदस्य
- (ङ) विद्यालयको प्रधानाध्यापक -सदस्य सचिव
- (२) विद्यालय व्यवस्थापन समितिको बैठकमा सम्बन्धित वडाअध्यक्ष र सुपरीवेक्षकलाई अनिवार्य रुपमा आमन्त्रण गर्नुपर्नेछ ।

- (३) दफा (१) बमोजिमको समितिको पदावधि तीन वर्षको हुनेछ । अध्यक्ष वा सदस्यले आफ्नो पद अनुसारको आचरण गरेको नदेखिएमा नगर शिक्षा समितिले निजलाई जुनसुकै बखत पदबाट हटाउन सक्नेछ । तर त्यसरी पदबाट हटाउनु वा विघटन गर्नु अघि सफाइ पेश गर्ने मौकाबाट बञ्चित गरिने छैन ।
- (४) व्यवस्थापन समितिको बैठक तथा काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
१६. अनुमति वा स्वीकृति रद्द गर्ने: कुनै पनि सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयले यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम विपरीत अन्य कुनै काम गरेमा नगर शिक्षा समितिको सिफारिसमा नगरकार्यपालिकाले त्यस्तो विद्यालयलाई प्रदान गरिएको अनुमति वा स्वीकृति रद्द गर्न सक्नेछ । तर त्यसरी अनुमति वा स्वीकृति रद्द गर्नु अघि सम्बन्धित विद्यालयलाई आफ्नो सफाइ पेश गर्ने मौकाबाट बञ्चित गरिने छैन ।

परिच्छेद - ३

विद्यालय तहको शिक्षक तथा कर्मचारीको दरबन्दी, सेवाशर्त, वृत्तिविकास, योग्यता एवं सक्षमताको मापदण्ड

१७. नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सामुदायिक विद्यालयमा आवश्यक पर्ने शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको दरबन्दी, सेवाशर्त, योग्यता, पदीय आचरण, सरुवा, बढुवा र सक्षमता तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
१८. शिक्षक तथा कर्मचारीको तलब, भत्ता र अन्य सुविधा संघीय कानून अनुसार हुनेछ ।
१९. शिक्षक तथा कर्मचारीको निवृत्तिभरण, उपदान, उपचार खर्च र अन्य व्यवस्था संघीय कानून अनुसार हुनेछ ।
२०. शिक्षक तथा कर्मचारीको अवकास सम्बन्धी व्यवस्था संघीय कानून अनुसार हुनेछ ।
२१. शिक्षक तथा कर्मचारीको सजाय सम्बन्धी व्यवस्था संघीय कानून वा यस ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमावलीले तोकेबमोजिम हुनेछ ।
२२. शिक्षकले पाउने विदा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
२३. प्रधानाध्यापक सम्बन्धी व्यवस्था:
- (१) विद्यालयको प्राज्ञिक तथा प्रशासकीय प्रमुखको रूपमा काम गर्न प्रत्येक विद्यालयमा एक प्रधानाध्यापक रहनेछ ।
- (२) प्रधानाध्यापकको नियुक्ति, सेवाको सर्त र सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
२४. दरबन्दी मिलान तथा विद्यालय समायोजन सम्बन्धी व्यवस्था:
- (१) दरबन्दी मिलान तथा विद्यालय समायोजन सम्बन्धी कार्य तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
२५. शिक्षकलाई अन्य काममा लगाउन नहुने:
- (१) सामुदायिक विद्यालयको शिक्षकलाई शिक्षा प्रदान गर्ने वा विद्यालय प्रशासन सम्बन्धी काममा बाहेक अन्य काममा लगाउन पाइने छैन ।
- (२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विद्यालयको पठन पाठनमा बाधा नपर्ने गरी राष्ट्रिय जनगणना, निर्वाचन सम्बन्धी काम, विपद् व्यवस्थापन वा नेपाल सरकार र नगरपालिकाले तोकेको अन्य कुनै काममा खटाउन बाधा पर्नेछैन ।

परिच्छेद-४

सामुदायिक विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार निर्माण, मर्मत सम्भार, संचालन र व्यवस्थापन

२६. विद्यालयको भौतिक तथा शैक्षिक पूर्वाधारको मापदण्ड निर्धारण:
- (१) विद्यालयमा विद्यार्थी संख्या अनुसार कक्षाकोठा, खेल मैदान कम्पाउण्ड, घेराबार, बालमैत्री वातावरण, करेसावारी, फूलबारी, स्वच्छ पिउने पानी, छात्र छात्राका लागि अलग अलग शौचालय, सिकाइ मैत्री वातावरण हुनु पर्नेछ ।
- (२) विद्यालयमा प्राथमिक उपचार, नियमित स्वास्थ्य परीक्षण, छात्राहरूलाई सेनिटरी प्याड जस्ता न्यूनतम सुविधा उपलब्ध हुनु पर्नेछ ।
- (३) विद्यालयको भौतिक तथा शैक्षिक पूर्वाधार लगायत अन्य मापदण्ड तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
२७. विद्यालयको सम्पत्ति :
- (१) सामुदायिक विद्यालयको हकभोगमा रहेको सम्पत्ति सार्वजनिक सम्पत्ति मानिनेछ । यस ऐन बमोजिम अनुमति वा स्वीकृति रद्द गरिएको वा गाभिएको सामुदायिक विद्यालयको सम्पत्ति नगरपालिकाले अन्य विद्यालयको काममा प्रयोगमा नआउने भएमा नगरपालिकाले सार्वजनिक प्रयोग गर्न दिन वा प्रचलित

कानून बमोजिम बेचबिखन गर्न सक्नेछ । बेचबिखनबाट प्राप्त रकम प्राप्त रकम नगर शिक्षा कोषमा जम्मा गरिनेछ ।

- (२) शैक्षिक गुठी अन्तर्गत सञ्चालित संस्थागत विद्यालयको सम्पत्ति सोही विद्यालयको नाममा रहने छ । कुनै विद्यालय सार्वजनिक शैक्षिक गुठीको रूपमा सञ्चालन गरिएकोमा त्यस्तो विद्यालयको सम्पत्ति सार्वजनिक सम्पत्ति मानिनेछ ।
- (३) कम्पनी अन्तर्गत सञ्चालित संस्थागत विद्यालयको सम्पत्ति सोही कम्पनीको नाममा रहनेछ ।
- (४) संस्थागत विद्यालयले कुनै व्यक्ति वा संघ संस्थासँग दान दातव्यको रूपमा कुनै किसिमको चल, अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्नु अघि नगर शिक्षा समितिको अनुमति लिनु पर्नेछ । तर विदेशी व्यक्ति वा संघ संस्थाबाट यसरी चल, अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्नु अघि नेपाल सरकारको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

२८. सामुदायिक विद्यालयको जग्गाको स्वामित्व, सम्पत्तिको अभिलेख, संरक्षण र व्यवस्थापन:

- (१) सामुदायिक विद्यालयको जग्गाको स्वामित्व सो विद्यालयकै नाममा रहने छ ।
- (२) विद्यालयको सम्पत्तिको अभिलेख दुरुस्त राख्ने, संरक्षण र व्यवस्थापन गर्ने दायित्व विद्यालयको व्यवस्थापन समितिको हुनेछ ।
- (३) सामुदायिक विद्यालयको जग्गाको संरक्षण र व्यवस्थापन गर्ने कर्तव्य नगरपालिकाको हुनेछ ।

परिच्छेद -५

पाठ्यक्रम, पाठ्यपुस्तक, परीक्षा तथा मूल्याङ्कन र अतिरिक्त क्रियाकलाप

२९. विद्यालयको पाठ्यक्रम, पाठ्यपुस्तक :

- (१) विद्यालयले नेपाल सरकार र नगरपालिकाबाट स्वीकृत पाठ्यक्रम तथा पाठ्यपुस्तक लागू गर्नुपर्नेछ ।
- (२) नगरपालिका भित्रका विद्यालयहरूमा थप पाठ्यपुस्तक लागू गर्दा अनिवार्य रूपमा नगर शिक्षा समितिको अनुमति लिनुपर्नेछ ।
- (३) प्रत्येक विद्यालयले तोकिएबमोजिमको स्थानीय पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तक लागू गर्नु पर्नेछ ।

३०. अतिरिक्त शैक्षिक क्रियाकलापको सञ्चालन :

- (१) विद्यालयले प्रत्येक शुक्रवार पाठ्यक्रममा आधारित अतिरिक्त शैक्षिक क्रियाकलाप सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
- (२) प्रत्येक विद्यालयले बालकलव, स्काउट, जुनियर/युवा रेडक्रस सर्कल गठन गर्नुपर्नेछ ।
- (३) परियोजना कार्य, अध्ययन भ्रमण, पोषण शिक्षा, खेलकुद प्रतियोगिता, वतृत्वकला, हाजिरीजवाफ जस्ता शैक्षिक क्रियाकलाप सञ्चालन गरी विद्यार्थीको प्रतिभा प्रस्फुटन गर्न प्रेरित गर्नुपर्नेछ ।
- (४) नगरपालिकाले शिक्षक र विद्यार्थीको शैक्षिक तथा शारिरीक सक्षमता वृद्धिका लागि विभिन्न किसिमका शैक्षिक क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।

३१. परीक्षा सञ्चालन तथा गुणस्तर मापन :

- (१) आधारभूत तहको कक्षा आठको अन्तिम परीक्षा नगरपालिका स्तरीय हुनेछ । परीक्षा सञ्चालनको लागि देहाय बमोजिमको एक परीक्षा समिति रहनेछ ।

(क) नगर शिक्षा अधिकारी	-संयोजक
(ख) सामुदायिक विद्यालयका प्रधानाध्यापक/शिक्षकहरू मध्येबाट शिक्षा समितिले तोकेको दुईजना	-सदस्य
(ग) संस्थागत विद्यालयका प्रधानाध्यापक/शिक्षकहरू मध्येबाट परीक्षा समितिले तोकेको दुईजना	-सदस्य
(घ) नगर शिक्षा अधिकारीले तोकेको श्रोतव्यक्ति/परीक्षा सम्बन्धी विज्ञ एक जना	-सदस्य
(ङ) विद्यालय निरीक्षक	-सदस्य सचिव
- (२) उपदफा (१) बमोजिम गठित समितिको तोकिएका सदस्यको पदावधि दुई वर्षको हुनेछ ।
- (३) उपदफा (१) बमोजिम गठित समितिले अन्य कक्षाको परीक्षा सञ्चालन, व्यवस्थापन र सुधारमा समेत आवश्यक सहयोग गर्नेछ । तर कक्षा १० र १२ को वार्षिक परीक्षा राष्ट्रिय परीक्षा बोर्डले तोकेबमोजिम हुनेछ ।
- (४) उपदफा (१) बमोजिम गठन भएको परीक्षा समितिको बैठक, काम, कर्तव्य र अन्य कार्यविधि तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद ६

नगर शिक्षा कोष, विद्यालयको बजेट, आय व्ययको लेखा तथा अन्य व्यवस्था

३२. नगर शिक्षा कोष:

- (१) नगर भित्रका सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि गर्नको लागि नगरस्तरमा एक नगर शिक्षा कोष रहनेछ ।

- (२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा देहाय बमोजिमका रकम रहनेछ :
- (क) नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान रकम,
(ख) प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान रकम,
(ग) नगरपालिकाबाट प्राप्त अनुदान रकम,
(घ) सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्थाबाट प्राप्त रकम,
(ङ) अन्य स्रोतबाट प्राप्त रकम ।
३३. नगर शिक्षा कोषको सञ्चालन कार्यविधि तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
३४. विद्यालय कोष:
- (१) प्रत्येक विद्यालयमा एउटा विद्यालय कोष हुनेछ । कोषको रकम विद्यालय व्यवस्थापन समितिको निर्णय बमोजिम खर्च गर्नुपर्नेछ । उक्त कोषमा देहायका स्रोतबाट प्राप्त रकम जम्मा हुनेछ ।
- (क) नेपाल सरकार, प्रादेशिक सरकार र नगरपालिकाबाट प्राप्त अनुदान,
(ख) नगरपालिकाका शिक्षा कोषबाट प्राप्त अनुदान,
(ग) शुल्क तथा सहयोगबाट प्राप्त रकम,
(घ) सहयोग वा दान दातव्यबाट प्राप्त रकम,
(ङ) अन्य स्रोतबाट प्राप्त रकम ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषको सञ्चालन र सामाजिक परीक्षण तथा लेखापरीक्षण तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
३५. बजेट तयार गर्ने:
- (१) सामुदायिक विद्यालयका प्रधानाध्यापकले आगामी आर्थिक वर्षको अनुमानित आयव्ययको बजेट प्रत्येक वर्षको माघ मसान्त भित्र तयार गरी व्यवस्थापन समितिबाट स्वीकृत गराई त्यसको एक प्रति शिक्षा शाखामा पेश गर्नुपर्नेछ ।
३६. विद्यालयको आय व्ययको लेखा:
- विद्यालयको आयव्ययको लेखा तोकिए बमोजिमको ढाँचामा राख्नुपर्नेछ ।
३७. सामाजिक परीक्षण तथा लेखा परीक्षण गराउने:
- (१) सामुदायिक विद्यालयले आफ्नो वार्षिक कार्यक्रम र कार्यप्रगतिको वार्षिक रूपमा तोकिएको मितिमा सामाजिक परीक्षण गर्नुपर्नेछ, साथै नगर कार्यपालिकाबाट खटिएको लेखापरीक्षकबाट लेखापरीक्षण गराउनु पर्नेछ ।
- (२) सामाजिक परीक्षण र लेखापरीक्षण सम्बन्धि अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
३८. बरबुभारथ गर्ने:
- (१) विद्यालयको नगदी, जिन्सी मालसामानको लगत, सेस्ता राख्ने जिम्मा लिएको शिक्षक वा कर्मचारी सरुवा भई वा अन्य कारणबाट विद्यालय छोडी जाने भएमा आफ्नो जिम्मामा रहेको नगदी तथा जिन्सी मालसामानको बरबुभारथ सामान्यतया एक्काइस दिनभित्र गर्नु पर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम बरबुभारथ नगर्ने शिक्षक तथा कर्मचारीलाई रमानापत्र दिइने छैन । साथै निजले कुनै रकम वा मालसामान हिनामिना गरेको रहेछ भने सो वापतको रकम निजले पाउने जुनसुकै रकमबाट असुल उपर वा सोधभर्ना गरिनेछ ।
३९. छात्रवृत्तिको व्यवस्था गर्न सक्ने:
- (१) नगरपालिकाले विद्यालयमा भर्ना हुने विद्यार्थीलाई नेपाल सरकारले उपलब्ध गराएको छात्रवृत्तिको अतिरिक्त अन्य छात्रवृत्ति प्रदान गर्न सक्नेछ ।
- (२) छात्रावृत्ति सम्बन्धि अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
४०. शुल्क सम्बन्धी व्यवस्था:
- (१) नेपाल सरकारले निःशुल्क शिक्षा घोषणा गरेको तहसम्म सामुदायिक विद्यालयले विद्यार्थीको नाममा कुनै किसिमको शुल्क लिन पाउने छैन । तर संस्थागत विद्यालयले नगर शिक्षा समितिले तोकेबमोजिमको शुल्क लिन बाधा पर्ने छैन ।
- (२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि अभिभावकले आफ्नो इच्छाले दिएको कुनै दान, उपहार, चन्दा वा सहयोग लिन बाधा पर्ने छैन ।

- (३) संस्थागत विद्यालयले विद्यार्थीलाई कुनै कक्षामा भर्ना गर्दा एकपटक भर्ना शुल्क लिइ सकेपछि पुनः सोही विद्यालयको अर्को कक्षामा भर्ना गर्नको लागि कुनै किसिमको शुल्क लिन पाउने छैन ।
- (४) विद्यालयले विद्यालयको भौतिक संरचना निर्माण गर्नको लागि विद्यार्थीसँग कुनै किसिमको शुल्क लिन पाउने छैन ।
- (५) यस ऐन विपरीत शुल्क लिन विद्यालयलाई प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले पचास हजार रूपैयाँसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

४१. विद्यालयलाई प्रदान गरिने छुट र सुविधा:

- (१) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि सामुदायिक विद्यालय र शैक्षिक गुठीको रूपमा सञ्चालित संस्थागत विद्यालयको नाममा जुनसुकै लिखत पारित गर्दा रजिष्ट्रेशन दस्तुर लाग्ने छैन ।
- (२) उपदफा (१) मा लेखिएदेखि बाहेक अन्य विद्यालयको नाममा कुनै लिखत पारित गर्दा नेपाल सरकार वा नगरपालिकाले तोकिएको आधारमा रजिष्ट्रेशन दस्तुर छुट दिन सकिनेछ ।
- (३) सामुदायिक विद्यालय र शैक्षिक गुठीकोरूपमा सञ्चालित संस्थागत विद्यालयलाई दिइने अन्य छुट र सुविधा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद ७

प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा

४२. नगरपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालित सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षाका निर्धारित विषय अध्यापन गराउन सकिने छ । यस्ता विद्यालयको सञ्चालनका लागि नगरपालिकाले सम्भाव्यता अध्ययन, स्रोत पहिचान र परिचालन तथा थप सुविधा प्रदान गर्न सक्नेछ ।
४३. खुल्ला तथा विशेष शिक्षा: नगरपालिकाभित्र आवश्यकता अनुसार खुल्ला तथा विशेष शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सकिने छ ।

परिच्छेद ८

विविध

४४. विद्यालयको विधान:

- (१) यो ऐन र प्रचलित कानूनको अधीनमा रही प्रत्येक विद्यालयले विद्यालयको लक्ष्य, मूल्य मान्यता, सञ्चालन प्रक्रिया लगायतका अन्य सान्दर्भिक विषयवस्तु समावेश गरी विधान बनाई अभिभावक सम्मेलनबाट पारित गराई लागू गर्नु पर्नेछ । उक्त विधान विद्यालयको सार्वजनिक दस्तावेज हुनेछ ।
- (२) अभिभावकहरूको कम्तिमा दुई तिहाइको उपस्थितिमा भएको सम्मेलनको बहुमतले विधानमा आवश्यकता अनुसार संसोधन गर्न सक्नेछ ।
- (३) उपदफा (१) र (२) बमोजिम तयार भएको विधानको एकप्रति विधान पारित भएको मितिले सात दिनभित्र शिक्षा शाखामा पेश गर्नु पर्नेछ ।

४५. नगरपालिकाले निर्देशन दिन सक्ने:

- (१) नगर शिक्षा समितिले आवश्यकता अनुसार विद्यालय व्यवस्थापन समितिलाई निर्देशन दिन सक्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम दिइएको निर्देशनको पालना गर्नु विद्यालय व्यवस्थापन समितिको कर्तव्य हुनेछ ।

४६. विद्यालयलाई शान्ति क्षेत्रको रूपमा कायम गर्नुपर्ने:

- (१) स्वतन्त्र र भयरहित रूपमा अध्ययन, अध्यापन गर्ने वातावरण सृजना गर्न विद्यालयभित्र कुनै पनि किसिमको अवाञ्छित कृत्याकलाप हुन नदिने गरी विद्यालयलाई शान्ति क्षेत्रको रूपमा कायम गर्नु पर्नेछ ।
- (२) विद्यालयमा अध्ययनरत बालबालिकालाई शारीरिक वा मानसिक यातना दिन वा दुर्व्यवहार गर्न पाइने छैन ।

४७. विदेशी शैक्षिक कार्यक्रम, शैक्षिक परामर्श सेवा वा शिक्षण कोर्स सञ्चालन:

- (१) यस ऐन बमोजिम अनुमति नलिई शैक्षिक परामर्श सेवा, कोचिङ वा ट्युसन सेन्टर, छात्रावास, ब्रिज कोर्स, भाषा शिक्षण कक्षा तथा पूर्व तयारी कक्षा वा विदेशी मुलुकका लागि सञ्चालित कुनै पनि शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालन गर्न पाइने छैन ।
- (२) उपदफा (१) मा उल्लेख भए विपरीत कसैले त्यस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गरेको पाइएमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले एक पटकमा पचास हजार रूपैयाँसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

- (३) उपदफा (१) बमोजिमका शैक्षिक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न अनुमति लिने सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

४८. दण्ड सजायः

- (१) कसैले विद्यालयको सम्पत्ति हिनामिना वा नोक्सान गरेमा त्यस्तो व्यक्तिलाई प्रचलित कानून बमोजिम सजाय हुनेछ ।
(२) दण्ड सजाय सम्बन्धि अन्य व्यवस्था कानून बमोजिम हुनेछ ।

४९. पुनरावेदनः तोकिएको अधिकारीले गरेको सजायको आदेश उपर तनहुँ जिल्ला अदालतमा पुनरावेदन लाग्नेछ ।

५०. नियम बनाउने अधिकार :

- (१) यस ऐनको कार्यान्वयन गर्न नगरपालिकाले आवश्यक नियम बनाउन सक्नेछ ।
(२) यस ऐनको कार्यान्वयनको लागि नगर शिक्षा समितिले देहायका विषयमा निर्देशिका बनाई लागू गर्न सक्नेछ ।
क. प्रारम्भिक बाल विकास तथा शिक्षा, आधारभूत शिक्षा, अभिभावक शिक्षा, अनौपचारिक शिक्षा, खुला तथा बैकल्पिक निरन्तर सिकाइ, सामुदायिक सिकाइ र विशेष शिक्षा सम्बन्धि निति, कानून मापदण्ड, योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्याङ्कन र नियमन,
ख. सामुदायिक, संस्थागत, गुठी र सहकारी विद्यालय स्थापना, अनुमति, सञ्चालन, व्यवस्थापन तथा नियमन,
ग. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिमको योजना तर्जुमा संचालन, अनुमति, अनुगमन, मूल्याङ्कन र नियमन,
घ. मातृभाषामा शिक्षा दिने विद्यालयको अनुमति, अनुगमन तथा नियमन,
ङ. गाभिएका वा बन्द गरिएका विद्यालयहरुको सम्पत्ति व्यवस्थापन,
च. नगर शिक्षा समिति गठन तथा व्यवस्थापन,
छ. विद्यालय व्यवस्थापन समिति गठन तथा व्यवस्थापन,
ज. विद्यालयको नामाकरण,
झ. सामुदायिक विद्यालयको जग्गाको स्वामित्व, सम्पत्तिको अभिलेख, संरक्षण र व्यवस्थापन,
ञ. विद्यालयको गुणस्तर अभिवृद्धि तथा पाठ्यसामग्रीको वितरण,
ट. सामुदायिक विद्यालयको शिक्षा तथा कर्मचारीको दरबन्दी मिलान,
ठ. विद्यालयको नक्साङ्कन, अनुमति, स्वीकृति, समायोजन तथा नियमन,
ड. सामुदायिक विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार निर्माण, मर्मत सम्भार, सञ्चालन र व्यवस्थापन,
ढ. आधारभूत तहको परीक्षा सञ्चालन, अनुगमन तथा व्यवस्थापन,
ण. विद्यार्थी सिकाई उपलब्धिको परीक्षण र व्यवस्थापन,
त. निःशुल्क शिक्षा, विद्यार्थी प्रोत्साहन तथा छात्रवृत्तिको व्यवस्थापन,
थ. ट्युसन, कोचिङ जस्ता विद्यालय बाहिर हुने अध्ययन सेवाको अनुमति तथा नियमन,
द. स्थानीय स्तरको शैक्षिक ज्ञान, सीप र प्रविधिको संरक्षण, प्रवर्द्धन र स्तरीकरण,
ध. स्थानीय पुस्तकालय र वाचनालयको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन,
न. माध्यमिक तह सम्मको शैक्षिक कार्यक्रमको समन्वय र नियमन,
प. सामुदायिक विद्यालयलाई दिने अनुदान तथा सो को बजेट व्यवस्थापन, विद्यालयको आय व्ययको लेखा अनुशासन कायम, अनुगमन र नियमन,
फ. शिक्षण सिकाइ, शिक्षक र कर्मचारीको तालिम तथा क्षमता विकास,
ब. अतिरिक्त शैक्षिक क्रियाकलापको सञ्चालन ।

५१. बाधा अड्काउ फुकाउने अधिकारः यस ऐनको कार्यान्वयन गर्दा कुनै बाधा अड्काउ परेमा नगरकार्यपालिकाले राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी आदेश निकाल्न सक्नेछ र त्यस्तो आदेश यसै ऐनमा परे सरह मानिनेछ ।

५२. बचाउ र लागू नहुनेः

- (१) यस ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेका नियममा लेखिए जति कुरामा सोही बमोजिम र नलेखिएको कुरामा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ । यस ऐन जारी हुनु पूर्व कार्यान्वयनमा रहेको व्यास नगरपालिका शिक्षा नियमावली २०७४ का नियम तथा उपनियमहरु यस ऐनसँग बाभिएको हदसम्म स्वतः निष्क्रिय हुनेछन् ।
(२) यस ऐनमा लेखिएको कुनै कुराले पनि विद्यालयको सम्पत्ति हिनामिना गरेको कसूरमा भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ अन्तर्गत कारवाही चलाउन बाधा पर्ने छैन ।

- (घ) सदस्य: त.उ.वा.संघ दमौली बजार इकाई सभापति/तोकिएको प्रतिनिधि
 (ङ) सदस्य: संयोजक वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति
 (च) सदस्य: संयोजक अस्पताल तथा मेडिकलजन्य फोहोरमैला व्यवस्थापन समिति
 (छ) सदस्य सचिव: वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा प्रमुख

दफा ३.१ को ३.१.२ मा संशोधन गर्नुपर्ने

सि.नं.	दफा/उपदफा	हाल भएको	संशोधन प्रस्ताव
१	३.१.२ को (ग) मा संशोधन गर्नुपर्ने	जरिवाना शुल्क बुझाउन इन्कार गरेमा सेवा शुल्क रोक्का गर्न नगरपालिकालाई तत्काल सिफारिस गर्ने ।	जरिवाना शुल्क बुझाउन इन्कार गरेमा सेवा शुल्क रोक्का गर्न आदेश दिने
२	३.१.२ को (ङ) मा संशोधन गर्नुपर्ने	फोहोरमैला पृथकीकरण/ वर्गीकरण गर्न जनचेतना एवं सहजीकरण गर्ने ।	फोहोरमैला पृथकीकरण/ वर्गीकरण गर्न जनचेतना एवं सहजीकरण गर्ने र गर्न लगाउने
३	३.१.२ को (ज) मा संशोधन गर्नुपर्ने	उल्लेखित अन्य यस ऐनमा आवश्यक कुराहरुमा सुझाव एवं सल्लाह लिई भावी नीति तथा कार्यक्रमको प्रस्ताव तयार गरी नगरपालिकामा पेश गर्ने ।	यस ऐनमा उल्लेखित अन्य आवश्यक कुराहरुमा सुझाव एवं सल्लाह लिई भावी नीति तथा कार्यक्रमको प्रस्ताव तयार गर्ने ।
४	३.१.२ को (झ) मा संशोधन गर्नुपर्ने	सरसफाई शुल्क उठाउन तथा व्यवस्थापन गर्न एवं निजी क्षेत्रसँग समन्वय, सहभागिता एवं साभेदारी गरी फोहोरमैलाको दीर्घकालीन व्यवस्थापन गर्ने तथा फोहोरमैलाको व्यवस्थापन गर्ने कार्यमा नगरपालिकालाई सहयोग गर्ने ।	सरसफाई शुल्क उठाउन तथा व्यवस्थापन गर्न एवं निजी क्षेत्रसँग समन्वय, सहभागिता एवं साभेदारी गरी फोहोरमैलाको दीर्घकालीन व्यवस्थापन गर्ने तथा फोहोरमैलाको व्यवस्थापन गर्ने
५	३.१.२ को (ञ) मा संशोधन गर्नुपर्ने	दीर्घकालीन फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि स्यानीटरी ल्याण्डफिल साइटको निर्माण र सञ्चालन एवं फोहोरमैलाको वर्गीकरण गर्दै Zero Waste Management को अवधारणा अनुसार अगाडि बढ्न नगरपालिकालाई सहयोग गर्ने ।	दीर्घकालीन फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि स्यानीटरी ल्याण्डफिल साइटको निर्माण र सञ्चालन एवं फोहोरमैलाको वर्गीकरण गर्दै Zero Waste Management को अवधारणा अनुसार अगाडि बढाउने

निर्णय नं.८: व्यास नगरपालिकाको सहकारी ऐन २०७४ का तपसिलमा उल्लेखित दफामा संशोधन गरी संशोधित सहकारी विधेयक, २०७५ को प्रस्ताव निर्णयार्थ सभामा पेश गर्ने निर्णय गरियो ।

व्यास नगरपालिकाको सहकारी ऐन २०७४ को दफा ९ (१) (ख) पछि थप

दफा ९ (१) (ग) व्यास नगरपालिका क्षेत्रभित्र गठन भई क्रियाशील भएका सम्पूर्ण वडाको प्रतिनिधित्व हुने गरी टोल विकास संस्थाका अध्यक्षहरु कम्तिमा २०० जना एक आपसमा मिली संस्थागत रुपमा बचत तथा ऋण सहकारी संस्था गठन गर्न सक्नेछन् । यस्तो सहकारी संस्थाको कार्यक्षेत्र व्यास नगरपालिकाको भौगोलिक क्षेत्र मात्र हुनेछ ।

निर्णय नं.९: तपसिलमा उल्लेखित विषयहरुमा अधिकार प्रत्यायोजन गर्न प्रस्ताव निर्णयार्थ सभामा पेश गर्ने निर्णय गरियो ।

क) सवारी साधन खरिद गर्ने सम्बन्धमा ।

ख) नगर प्रमुखलाई रु.१ लाखसम्मको भौतिक पूर्वाधार तथा मानव संसाधन विकासका कार्यक्रम एवं अन्य कार्यक्रमहरु स्वीकृत गर्ने गरी अधिकार दिने सम्बन्धमा ।

निर्णय नं.१०: यस नगरपालिकामा कार्यरत तपसिल बमोजिमका कर्मचारीहरुको तलवी प्रतिवेदन पास गर्नका लागि सो सम्बन्धी प्रस्ताव सभामा निर्णयार्थ पेश गर्ने निर्णय गरियो ।

क्र. सं.	कर्मचारीको नाम थर	श्रेणी तह	हालको पदमा बढुवा / स्तरवृद्धि / नियुक्ति मिति	तलव स्केल			०७४ साल असार मसान्तसम्म खाइपाई आएको ग्रेड			चालु आ.व. ०७४/७५ मा पाउने ग्रेड रकम	जम्मा ग्रेड रकम	तलब र ग्रेडको जम्मा रकम	ग्रेड बृद्धि हुने महिना	कैफियत
				हालको पदको शुरु तलव स्केल	२०५७ अगाडि को प्रा.ग्रेड	जम्मा तलव स्केल	हाइसि	दर	जम्मा रकम					
१	३	५	७	८	९	१०=८+९	११	१२	१३=११+१२	१४	१५=१३+१४	१६=१०+१५	१७	१८
१	कुमार कंचन जि.सी.	सातौं (बआलेप)	२०७०/१२/२९	३२०९०	०	३२०९०	३	१०७०	३२१०	१०७०	४२८०	३६३७०	१०	
२	राजु पौडेल	सातौं (ब.ई.)	२०७१/१०/१९	३२०९०	०	३२०९०	०	१०७०	०	१०७०	१०७०	३३१६०	१०	
३	मेघनाथ आचार्य	छैटौं (ले.अ.)	२०६७/६/१५	३०५००	०	३०५००	४	१०१७	४०६८	१०१७	५०८५	३५५८५	६	पुरा
४	रामचन्द्र हड्खले	छैटौं (प्र.अ.)	२०६८/१४/४	३०५००	०	३०५००	३	१०१७	३०५१	१०१७	४०६८	३४५६८	४	
५	रविन्द्रलाल मुल	छैटौं (इन्जिन)	२०६८/१४/४	३०५००	०	३०५००	३	१०१७	३०५१	१०१७	४०६८	३४५६८	४	
६	गोकर्णराज वाग्ले	छैटौं (क.अ.)	२०७०/१२/२९	३०५००	०	३०५००	३	१०१७	३०५१	१०१७	४०६८	३४५६८	१०	
७	कृष्णराज घिमिरे	छैटौं (शा.अ.)	२०७१/१०/१९	३०५००	०	३०५००	३	१०१७	३०५१	१०१७	४०६८	३४५६८	१०	
८	मोहन सिंह खड्का	छैटौं (शा.अ.)		३०५००	०	३०५००	३	१०१७	३०५१	१०१७	४०६८	३४५६८	१०	
९	पम्फा थापा बस्नेत	पाँचौं (सा.प.)	२०६४/४/१५	२३५००	०	२३५००	४	७८३	३१३२	७८३	३९१५	२७४१५	४	
१०	पुष्पराज आचार्य	पाँचौं (सा.प.)	२०६४/४/१५	२३५००	०	२३५००	४	७८३	३१३२	७८३	३९१५	२७४१५	४	
११	हेमन्त गुरुड	पाँचौं (का.स.)	२०६४/४/१५	२३५००	०	२३५००	४	७८३	३१३२	७८३	३९१५	२७४१५	४	
१२	सावित्री आचार्य	पाँचौं (सा.प.)	२०६४/४/१५	२३५००	०	२३५००	४	७८३	३१३२	७८३	३९१५	२७४१५	४	
१३	विश्वनाथ पौडेल	पाँचौं (सा.प.)	२०६६/४/१५	२३५००	०	२३५००	४	७८३	३१३२	७८३	३९१५	२७४१५	४	
१४	दुर्गाप्रसाद पौडेल	पाँचौं (ना.सु.)	२०६७/६/१५	२३५००	०	२३५००	५	७८३	३९१५	७८३	४६९८	२८१९८	६	पुरा
१५	विनोद गौतम	पाँचौं (जु.इ.)	२०६८/४/१५	२३५००	०	२३५००	३	७८३	२३४९	७८३	३१३२	२६६३२	४	
१६	भेषराज तिवारी	पाँचौं (ना.सु.)	२०६८/४/१५	२३५००	०	२३५००	३	७८३	२३४९	७८३	३१३२	२६६३२	४	
१७	कृष्णप्रसाद पौडेल	पाँचौं (ना.सु.)	२०६८/६/१५	२३५००	०	२३५००	४	७८३	३१३२	७८३	३९१५	२७४१५	६	
१८	विष्णु खड्का क्षेत्री	पाँचौं (ना.सु.)	२०६८/६/१५	२३५००	०	२३५००	४	७८३	३१३२	७८३	३९१५	२७४१५	६	
१९	भाग्यशाली हुंगाना	पाँचौं (ना.सु.)	२०६८/६/१५	२३५००	०	२३५००	४	७८३	३१३२	७८३	३९१५	२७४१५	६	
२०	शंकरदेव पौडेल	पाँचौं (ना.सु.)	२०७०/१२/२९	२३५००	०	२३५००	३	७८३	२३४९	७८३	३१३२	२६६३२	१०	
२१	विनोद वाग्ले	पाँचौं (जु.इ.)	२०७०/१२/२९	२३५००	०	२३५००	४	७८३	३१३२	७८३	३९१५	२७४१५	१०	
२२	टेकबहादुर सिंजाली	पाँचौं (खा.पा.स.टे.)	२०७०/१२/२९	२३५००	०	२३५००	४	७८३	३१३२	७८३	३९१५	२७४१५	१०	
२३	हरिचन्द्र खनाल	पाँचौं (ना.सु.)		२३५००	०	२३५००	४	७८३	३१३२	७८३	३९१५	२७४१५	४	
२४	अर्जुनकुमार श्रेष्ठ	पाँचौं (ना.सु.)	२०७४/१२/२९	२३५००	०	२३५००	४	७८३	३१३२	७८३	३९१५	२७४१५	६	
२५	नवराज कडेल	पाँचौं (ना.सु.)	२०७४/१२/२९	२३५००	०	२३५००	४	७८३	३१३२	७८३	३९१५	२७४१५	६	

२६	चेतवहादुर दरै	पाँचौं (ना.सु.)	२०७४।५।२९	२३५००	०	२३५००	३	७८३	२३४९	७८३	३९३२	२६६३२	६	
२७	उषा हडखले	पाँचौं (अनमी)	२०७४।५।२९	२३५००	०	२३५००	४	७८३	३९३२	७८३	३९९५	२७४९५	६	
२८	पदमवहादुर थापा	चौथो (क.अ.)	२०५९।५।३	२२९७०	०	२२९७०	५	७३९	३६९५	७३९	४४३४	२६६०४	५	
२९	यमप्रसाद पौडेल	चौथो (अमिन)	२०६८।४।४	२२९७०	०	२२९७०	३	७३९	२२९७	७३९	२९५६	२५९२६	४	
३०	शिवहरी पण्डित	चौथो (खा.पा.स.टे.)	२०७।९।९	२२९७०	०	२२९७०	३	७३९	२२९७	७३९	२९५६	२५९२६	९	
३१	विष्णुकुमार जोशी	चौथो (खरिदार)	२०७०।२।१०	२२९७०	०	२२९७०	३	७३९	२२९७	७३९	२९५६	२५९२६	२	
३२	गोविन्द मिश्र	चौथो (का.स.)	२०६४।९।९	२२९७०	०	२२९७०	२	७३९	९४७८	७३९	२२९७	२४३८७	९	
३३	रामप्रसाद खनाल	चौथो (का.स.)	२०६४।९।९	२२९७०	०	२२९७०	४	७३९	२९५६	७३९	३६९५	२५८६५	९	
३४	रुद्रवहादुर दरै	चौथो (हवलदार)	२०७।९।९	२२९७०	०	२२९७०	३	७३९	२२९७	७३९	२९५६	२५९२६	९	
३५	डम्मरवहादुर श्रेष्ठ	तृतीय (न.प्र.ज)	२०७।९।९	९८३४०	०	९८३४०	३	६९९	९८३३	६९९	२४४४	२०७८४	९	
३६	बम्बवहादुर दरै	तृतीय (न.प्र.ज)	२०७।९।९	९८३४०	०	९८३४०	३	६९९	९८३३	६९९	२४४४	२०७८४	९	
३७	प्रेमवहादुर घर्ती	तृतीय (लो.हे.)	२०७।९।९	९८३४०	०	९८३४०	४	६९९	२४४४	६९९	३०५५	२९३९५	९	
३८	चन्द्रवहादुर श्रेष्ठ	पाँचौं (सि.लो.अ.)	२०७४।५।६	२८४५०	५६०	२९०९०	२	९८४	९९६८	९८४	३५९२	३२५२२	५	
३९	तीर्थवहादुर तामाङ	चौथो (ह.स.चा.)	२०७४।४।२९	२५६००	५६०	२६९६०	०	८५३	०	८५३	९४९३	२७५७३	५	
४०	सोमे कुमाल	द्वितीय (ह.स.चा.)	२०७४।५।६	९९८७०	०	९९८७०	०	६६२	०	६६२	६६२	२०५३२	५	
४१	किसान कुमाल	द्वितीय (ह.स.चा.)	२०७४।५।६	९९८७०	०	९९८७०	०	६६२	०	६६२	६६२	२०५३२	५	
४२	सूर्यवहादुर दरै	पाँचौं (कासश्रेवि)	२०७४।६।९	२२९४०	०	२२९४०	०	७३८	०	७३८	७३८	२२८७८	६	
४३	लालवहादुर कुमाल	चौथो (वि.श्रेवि)	२०७४।६।९	९९८७०	०	९९८७०	०	६६२	०	६६२	६६२	२०५३२	६	
४४	पूर्णवहादुर नेपाली	चौथो (कासश्रेवि)	२०७४।६।९	९९८७०	०	९९८७०	०	६६२	०	६६२	६६२	२०५३२	६	
४५	चित्रवहादुर दरै	चौथो (कासश्रेवि)	२०७४।६।९	९९८७०	०	९९८७०	०	६६२	०	६६२	६६२	२०५३२	६	
४६	माधव वाग्ले	तृतीय (कासश्रेवि)	२०७।९।९	९८३४०	०	९८३४०	९	६९९	६९९	६९९	९२२२	९९५६२	९	
४७	रामचन्द्र कोइराला	तृतीय (कासश्रेवि)	२०७४।६।९	९८३४०	०	९८३४०	०	६९९	०	६९९	६९९	९८९५९	६	
४८	सानुमाया श्रेष्ठ	तृतीय (कासश्रेवि)	२०७४।६।९	९८३४०	०	९८३४०	०	६९९	०	६९९	६९९	९८९५९	६	
४९	दुक्तराज श्रेष्ठ	द्वितीय (प्ल.श्रेवि)	२०७।९।९	९७२३०	०	९७२३०	९	५७४	५७४	५७४	९९४८	९८३७८	९	पुरा
५०	विष्णुवहादुर कुमाल	द्वितीय (कुकाश्रेवि)	२०६९।५।३९	९७२३०	०	९७२३०	९	५७४	५७४	५७४	९९४८	९८३७८	६	पुरा
५१	हरिवहादुर थापा	चौथो (कासश्रेवि)		९९८७०	०	९९८७०	०	६६२	०	६६२	६६२	२०५३२	८	
५२	चूडामणि अधिकारी	तृतीय (कासश्रेवि)		९८३४०	०	९८३४०	९	६९९	६९९	६९९	९२२२	९९५६२	९	पुरा
५३	श्री लोकवहादुर गुरुङ	प्रथम (कासश्रेवि)	२०६४।६।२६	९६२३०	०	९६२३०	९	५४९	५४९	५४९	९०८२	९७३९२	७	